

ELŐFIZETÉS

HELYBEN:
Egy évre ..... 24 korona.
Egy hónap ..... 2 korona.
VIDÉKEN:
Egy évre ..... 30 korona.
Egy hónap ..... 3 korona.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI NAPLAP.

SZERKESZTŐSÉG:

Aradi és csanádi egyesült
vasutak palotájában.
TELEFON-SZÁM: 151

KIADÓHIVATAL:

Aradi Nyomda Részvénytársaság
József főherceg-ut. 22 sz.
TELEFON-SZÁM: 151

FELELŐS SZERKESZTŐ:
STAUBER JÓZSEF.

Vasárnap, január 5.

nyomoruságunknak, megmagyarázója annak, hogy kiveretve lépésről lépésre minden pozíciónkból, a közgazdasági helyzet válságos viszonyai között végül kegyelemre megadni kellett magunkat.

A darabont kormány idejében a vég-sőig elkeseredett nemzet — megfosztva az ellenállásnak ugyszólván minden fegyverétől — igen helyesen fordult a társalmi ellentállás eszméje felé s megindotta a tulipán mozgalmat, melynek vég-élja az osztrák ipar bojkottálása, ellenben a fogyasztásnak kizárólag a hazai ermelésre szorítása, hogy aztán amit közögi ellentállásunkkal elérni nem tudtunk, azt a gazdasági téren legyűrt, kiéhezette Ausztriától követeljük és kapjuk meg. A terv nem volt rossz és nem is volt kivihetetlen; nem kellett volna egyéb hozzá, minthogy minden magyar ember legyen magyar, aki igazán szereti hazáját és legyen ember, aki tud akarni. Fájdalom, ami hazánkfiainál éppen csak ez a két kötetelmény nincs meg. Óriási hahota felelt Ausztriából merész vállalkozásunkra egy — azóta teljesen beigazolódott — statisztikai kimutatás kíséretében, melynek társasága szerint Ausztriának Magyarország elé irányult forgalma az előbbi évekéhez képest 100 milliónál is többel emelkedett és ez az emelkedés a tulipán mozgalom dejével jóformán összeesett. Ami különben nem is csoda, ha figyelembe vesszük, hogy hir- és hatalomra jutott hazánkfiainak egészajásabbjai is köztudomás szerint összes luxus cikkeiket továbbra is Bécsből vásárolták.

Orökre emlékezetes marad a szomoruan kacagtató látvány, mint áradozott a loyaltástól és mint szerelte le az amugy is mondva csinált közgazdasági és társadalmi harcot a kormányra jutott függetlenségi párt, mintha ezután már minden rendben lett volna és most is, a vesztett csatával ránk kéacszerített béke megkötése után, nincs sürgetőbb gondja az új *guvernementális* pártnak, minthogy *Kossuth* milyen rendjellel legyen kitüntetve, miután már *Wekerle* a Szt.-István rend nagykeresztjét kapta.

De amig itthon a magyar tulipán le-tört, vagy loyális kezekkel kgyomlálták, addig a lajtántuli mezőkön annál hatalmasabb erővel burjánzott fel az *osztrák tulipán*, jeléül az engesztelhetetlen, a soha nem laukadó és megnem szünő svarszgelb gyűlöletnek, mely nemcsak ez ország függetlenségének a megsemmisítésére, hanem egyenesen a magyar fajnak gazdasági és politikailag való tönkretételére törekszik.

Legujabban is a fővárosi lapok gazdasági rovataiban böngészve, két látszólag jelentéktelen hir egészíti ki egymást; egyik arról regél, hogy a lisztkereskedők Ausztriában ezután inkább csak az osztrak lisztet viszik forgalomba; az osztrak malmok felosztják egymásközt a fogyasztást s már a lisztüzlet formális kontingentálásáról beszélnek, míg ellenben másutt a szomorú tényt konstatálják, hogy a magyarországi malmok üzemredukciója elkerülhetetlenné lesz.

Amint látjuk, még a legyözhetetlenek

Teáról.

Tea-nóták.

I.

Én szeretem a fájt' o klukkot
Az ősön és a télen át,
Ülni és nem szólni egy kukkot
Csak inni, inni a teát.
A pont öt órát alig várom
Mig a tea a szamováron
A gőzzel enyelegve, zúg,
És beköszönt a fájt' o klukk.

Ittam a teát éjjelente
Sőt nem egyszer hajnal felé,
Mikor a kasszanó, a szende
A citromot szelé belé.
A zsuron első teritékül,
Eladó lánynyal és anélkül,
De ize annak igazán
A fájt' o klukkon van csupán.

Vagy rajongói azért vannak
S tán azért kedves az nekem,
Mivel a nevezete annak
Oly előkelőn idegen?
A teát, máskor, délutánon
Én abszolúte nem kívánom

II

De elfog már a vágy heve,
Mihelyt five o'clock a neve.

Aki ma a penzióknak
Issza a teáját:
Mádait, az ének mestert
Egyre gratulálják.

S gratulálja egy miniszter
Még nem is parányi:
Tenyészbikát, anyakancát
Kormányzó Darányi.

„Hogy fejében ennyi ötlet,
Arcán alig látszik;
Ugye, rólam írta meg a
Gummi-Gummi Náci?”

Jobb névvel nem illetett még
Senkit se a bérma,
Gummi-gummi, ruganyosnak
Lenni sokat ér ma.

A föld-grófok, mint a gummi-
Gummi-labdát rugnak,
Én meg ugrom, hogy kedvére
Legyek a fiuknak.

Gummiból van velem együtt
Házban annyi sor pad!
Negyvennyolcból, a mikor kell,
Hatvanhétre horpad.

S a miniszter, valamennyi
Ruganyos egyformán,
Gummi-Gummi Gummi Náci
És a gummi-kormány.”

III.

A hajnali öt órai teán
Macsicst nem jár az orfeum-leán,
Kinek fő-gondja az illem, a rend,
Beszünteté azt, mint erkölcselent.

S hogy ezt a rendeletet megjelenték,
Meg nem riadt a sok hajnali vendég,
Nem tiltakozik, öklöt egy se ráz,
Hogy jogtalan ez a Boda-ukáz.

Sőt így szólnak a vén fókák, kajánul:
„Legfőbb ideje volt, főkapitány ur,
Hogy új táncra ad parancsokat,
Ez a macsics — már ugy se izgatott.”

F. rgács.

véltszint iparunk is leszorult az osztrák piacról, mi pedig állandó gondatlansággal vásároljuk az osztrák provenienciákat; ezek pedig mind vakmerőbben folytatják az izgatást a nemzet ellen s alig van nap, hogy osztrák részről valami inzultus ne érje a magyart. Pedig a kezünkben a megfoglalás fegyvere; ugyanis mi az, aminek a fogyasztásában mi az osztrákokra szorulunk és viszont hova lennének ők, ha kétes értékű ipari cikkeik elvesztenék a magyar piacot? Tanuljunk az osztrákoktól, vegyünk mi is abból a hagymából, melyből az ő tulipánjuk terem. Hires politikusaink, amellet, hogy Bécsbe járnak kézsókra, gondoljanak nemzetünk veszendő ügyére is egy kissé, vegyék a társadalmi harc lobogóját kezükbe és indítsák meg végre a háborút az egész vonalon. Az önálló magyar nemzeti bank felállítása mellett meginduló küzdelem úgy is felfogja ébreszteni egyidőre a közérzetet, használják fel azt és állítsák hadi sorba a hon fiait, hogy újra felvegyük társadalmi uton a harcot, melyet közjogi téren elvesztettek. Sokkal hazafiasabb és áldásosabb munkát fognak végezni, mintha ordók után futkosnak s titkos, udvari s egyéb tanácsosi méltóságok után török magukat akkor, mikor úgy sem kéri tanácsukat.

A lóvasut és a város.

A jogügyi bizottság ülése.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 4.

A jogügyi bizottság ma délután 4 órakor *Varjassy* Lajos polgármester elnöklésével ülést tartott, melyben a közut vasut r. t. és az aradi izraelita hitközség egy-egy kérvényét tárgyalta és látta el javaslatával. Az ülésről részletes tudósításunk a következő:

Az aradi közut vasut r. t. még 1907. február havában azzal a kérelemmel járult a közigazgatási bizottság elé, hogy engedje meg neki kiterjedt építést a *Szent László* utcától kiindulva egész a *Salacz*-utcáig terjedőleg és kérte, hogy egy új utvonalat, illetőleg átvágást nyithasson. A *Nádor*-utcától a keramit-uton át a motoros vasut megálló helyéig.

A közigazgatási bizottság a kérelmet érdemben nem is tárgyalta, hanem utasította a

társaságot, hogy a területi használati engedélyt szerezzék meg. A társulat a közlekedésügyi bizottságól kérte az engedélyt, de ez elutasította kérelmével, mert az új utvonalt megnyitása, illetve kettősvágány fektetése által a fákat kellene megrongálni és a keramit uti közlekedés megzavarásától kellene tartani. Felelősség folytán az ügy a közgyűlés elé került, amely ugyancsak kitért a kérelem teljesítésére.

Végre a társaság a kereskedelemügyi minisztert hívta fel döntő bírónak. A miniszter a közgyűlés határozatát feloldotta és utasította a város közigazgatását arra, hogy a kérdést jogi alapon bírálja el, vagyis állapítsa meg, hogy a város és a társaság között létrejött szerződés értelmében van-e joga a társaságnak új utvonalt nyitására, vagy újabb vágányok lefektetésére.

Jegessy Károly dr. városi alügyész az ügy előadója a szerződés első pontjában az összes engedelményeket a mai tényleges állapottal kimerítve látta és így a kérelem elutasítását hozta javaslatba. A társulat — ugyancsak — felhasználta mindazokat az utvonaltakat, melyeket 1870-ben a közgyűlés vágány fektetésre átengedett s így jogilag semmivel sem tudná indokolni azt, hogy a szerződés kiérjesztőleg magyarítsassék. Ha csak egy méternyi területet engedne át a város, akkor a lóvasut az összes közutakra kérhetne engedélyt s utját állná más közuti közlekedési vállalat keletkezésének.

Vajda István dr. az ügyben hozandó ítélet előtt azt kérdezi, vajon a város károsodik-e azáltal, hogy a társulat olyan hasznos befektetéseket eszközöl, melyek majdan az ő tulajdonába mennek át.

Jegessy dr. fővilágosításul megjegyzi, hogy a hasznossági és célszerűségi szempontok a miniszter utasítása után teljesen kizárandók a kérdés elbírálásából. A közgyűlés már döntött a célszerűség kérdésében.

Robitzek Ágostonnak ugyancsak a felfogása s hangsúlyozza, hogy a szerződésből, melyet az alügyész felolvasott, az tűnik ki, hogy a város nincs kötelezve a kérelem teljesítésére, illetőleg a társaságnak nincs joga ilyen kérelemmel a városhoz fordulni.

Varjassy Lajos polgármester is osztott a felszólalók felfogásában s a bizottság határozatát kimondotta, hogy a kérelem elutasítását fogja javaslatba hozni a közgyűlés előtt.

Az izraelita hitközség kérvényét *Reicher* Károly tiszti főügyész ismertette. A hitközség kérvényt adott be azért, hogy az 1906. év október, november, december hónapokra járó tandíjpótlékot 200 korona összegben utálja ki a város. A számvivőség előterjesztésében a kiutalás megtagadása mellett foglalt állást, mert, mint részletes kimutatással igyekezett bizonyítani, még 1878. év utolsó negyedében felvett a

hitközség olyan pótlékot, mely nem illette őt meg s így az 1906. évben kifizetett 8000 korona tandíjpótlékban már felvette a szóbanforgó részletet is. Ezzel szemben a főügyész a kiutalás kimondását hozta javaslatba. A bizottság a főügyész felfogását tette magáévá.

Vér.

Írta: *Gallowich* Jenő.

I.

Porzott az ut. A vágató dragonyosok ezüstös sisakja fényesen ragyogott a tavaszi levegőben.

Távol a várostól, a messzi elnyúló egyenetlen terepen folyt le a nagy gyakorlat. Két hadosztály állott egymással szemben.

Még sötét éjjel volt, amikor a dragonyosok és a többi másfajta lovasság felvonult a terepre. Apró csoportokra osztva járták be a terepet. Felkutatták az árkokat, behatoltak a lombok közé és körülkerülték az itt-ott feltűnedező ligeteket, apró facsoportokat.

A tüzéség az egyik magaslaton foglalt állást. Lemozdonyozva heverték az ágyuk, valamivel hátrább álltak a lőszerkocsik.

A gyalogság hajnalban vonult ki a városból. Szokatlan csendben mozogtak végig a néptelen utcákon a hosszú katonaszlopok. Az ébredő városban nem hallottak egyebet a kivonulásból, a nehéz, szeges bakancsok egyöntetű üteménél.

Magasan állott a nap, mikor felbukkant a nyugati határszélen az ellenséges hadosztály fehér jelszalagos oszlopa. Eldugott, keskeny utakon menekültek. Ki akarták vonni magukat a másik hadosztály kutató tekintete elől. A

hírszerzés céljából széjjelküldött lovasjárőrök reábukkantak a fehérszalagos oszlopokra.

És ezzel egyidejűleg megkezdődött mindkét vonalon a harc. A bevezető harcot a tüzéség kezdte meg. A dombtetőn eldőrdült az első ágyú. És azt gyors egymásutánban követte a többi. Az apró, rövid tüzek, szakadatlanul hangzó éles döngések jelezték, hogy a tüzéség jó célpontot talált.

Később már hallható lett a Manlicher-fegyverek eles ropogása is. Egyik-másik szárnyon megvillantak a levegőben a szuronyok.

II.

Puskaagygyal döngették meg a klastrom kapuját. A hatalmas ütések alatt recsegett-ropogott, düledezett a kemény tölgyfa kapu.

Két dragonyos egy embert támogatott. Felfehér volt az arca, a homloka véres. Főhadnagy volt a dragonyosoktól. A gyakorlat közben érte baleset.

A dörömbölésre senki sem jött elő. A két katona türelmetlenül nézett. Aggodalommal néztek a főhadnagytól. Az egyik katona szitkozódva, elfojtott káromkodással emelte le válláról a karabélyt. Zörgetni készült, amikor belülről zörgés hallatszott.

Külső nyikorgott a zárban és megnyílt az ajtó. Megrettent, ijedt arcú apáca állt az ajtóban. A nagy ijedtségtől egy szó sem hagyta el az ajkát. Kivánsági tekintettel nézett a kato-

nákra és szeme eközben a sebesülthe tévedt. Hirtelen megértett mindent.

Kinyílt a kapu másik szárnya is. Hüvös szellő csapott ki a hosszú, homályos folyosóról.

A katonák megindultak a sebesülthe. Kóvették az apácát, aki ment mindenütt előttük. Itt is, ott is feltűnt egy fehér árny. Ijedten rebbentek széjjel a folyosón a nagy zajra az apácák.

Az emeleti látogató szobában fektették le a dragonyosok a főhadnagyt. A klastrom lakói oda gyülekeztek később. A két dragonyos elment. A testvérek ápolás alá vették a sebesülteket.

Megmosták az arcát. Ledörzsölték a kifreccscent vért, mások hófehér gyolcsot kerestek elő és azzal bekötötték a sebesült fejét.

III.

A főhadnagy estig maradt a klastromban. Kipihente magát és lassan visszanyerte az erejét. Este már menni is tudott.

Fejébe tette a sapkáját és oldalára kötötte a kardot. Senki sem tartóztatta. Bucsut vett a klastrom lakóitól és elindult a klastromból.

A keskeny folyosó gránitkőköcskáján egyedül haladt végig. Csizmáján pengett a sarkantyú és minden lépésnél hangosan csörömpölt a szolgálati nehéz lovaskard. Az alacsony bolt-hajtások alatt összeverődtek a szokatlan zajra a fehér árnyak. Szótlanul, szomorun, elmereng-

A lakásdrágaság növelése.

Az új építési szabályrendelet.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 4.

A tanács mai ülésén Lőcs Rezső gazdasági tanácsos jelentette, hogy a város új építési rendelete elkészült és hogy azt a február havi közgyűlés elé fogja terjeszteni, tárgyalás és elfogadás céljából. A szabályrendelet, mely egy vaskos kötetnyi intézkedésben a jövő Arad esztétikáját és higiéniáját fogja a közérdek korlátai közé szorítani, korszakalkotó műve a város vezetőségének. Huszonnyolc fejezetben 208 paragrafus írja körül azokat a módokat, határozza meg azokat az elveket, amelyeket szem előtt kell tartania az építőknek, a tervezőknek és az építkezésre engedélyt adó hatóságoknak. Kijelenthetjük, hogy a szabályrendeletet még azok a szakemberek is mintaszerűnek tartják, akik nincsenek megelégedve annak minden intézkedésével. Mondják, hogy rövid időn belül Aradváros építészeti szabályrendelete mintául fog szolgálni valamennyi magyar, modernül építetni akaró városnak.

A szabályrendelet szelleme egyrészt szabadelvű. Lehetővé fogja tenni olyan helyeken, ahol eddig nem volt megengedve, a magas építkezést. Másrészt azonban néhány és éppen legéletbevágóbb intézkedésével a lakásárakat fel fogja szökletetni.

A szabályrendelet tervezetével együtt kerül a közgyűlés elé Steiner József műépítész különvéleménye is, a melyet a tervezet néhány paragrafusával szemben nemcsak az előkészítő fórumokon, hanem a közgyűlésen is fenn fog tartani.

A rendeletnek tizenkettedik pontja az, a mely a legszélesebb diszkusszió anyagát rejti magában. Ez intézkedik ugyan is a beépíthető terület nagyságáról s így a telek teljes és teljesszerű kihasználhatóságának mértékét korlátozza.

A tervezet szerint Aradvárosa öt építkezési kerületre oszlik:

Az I-ső kerület határa a Maros folyó, a légszesz és keményítő gyár keleti határvonala, a Boczkó és Szent Pál utcák, a Bocskay tér, Kazinczy, Rakóczy utcák, a Furray utca, a Taóköly tér egész területe, Aulich utca, Lovardautca, Attila tér egész területe, Kápolna utca, Daák Ferenc utca keleti oldala Karolina utca, Boros Béni-tér és a Maros utca.

Ebben a kerületben a teleknek legfeljebb 60% a építhető be. Kivételt képeznek a főközlekedési vonal (Boczkó-u., Asztalos Sándor u., Szabadság-tér, Atzél Péter u., Vörösmarthy u., Andrásy-tér, József főherceg ut., Boros Béni-tér) valamint a kerület saroktelkei, melyeknél a terület 80 százaléka építhető be. A megmaradó udvarok legkisebb szélessége: a két és több emeletes épületeknél 10 méter, az egy emeleteseknél 6 méter.

A II-ik építési kerületbe tartoznak: a Belvárosnak összes egyéb területei, valamint az Újtelepnek az államvasúti vágányokig terjedő része.

Erzsébet külváros és Sarkad alkotja, a III-ik, Gáj, S'ga, Poltura, valamint Újtelepnek azon része, mely a vasúti vágányoktól északra esik, a IV-ik, végre a Külváros az V-ik építési kerületet. E négy utóbbi kerületben a teleknek legfeljebb 50 százaléka építhető be teljesen.

Ha a közgyűlés a tervezetet ezzel a percentuációval elfogadja, akkor Arad városa alapját veti a külterjes fejlődésnek, mert a város belsejében nagyarányú lakásdrágaság fog bekövetkezni. A város belső részében azonban a fejlődés, az építkezés feltétlenül csökken.

Ennek hátrányait elsősorban a lakosság fogja a lakás drágasággal megfizetni, másodsorban az adózók lesznek kénytelenek az untilomig elcsépelet pótladó emelés gondolatával újra behatóan foglalkozni. A ki nem használható telkek értékesítését a háziur a lakás árán veszi meg. Ez oly bizonyos, hogy nem is kell a panaszos telekspekuláció által tökrötött külföldi és hazai városok példájára utalni. A külvárosokban rohamosabb lesz az építkezés, mert az egyre szaporodó lakosságnak lakásokra szüksége lesz. Ennek következtében a külvárosok közigazgatási terhelé szaporodnak. Ki kell terjeszteni a közcsatornákat, a közvilágítást,

meg kell barátkozni a közbiztonsági szervek decentralizációjával. Feltétlenül szaporítani vagy fejleszteni kell az iskolákat a külső részeken.

Steiner József a maga külön véleményében a mellett száll sikkra, hogy az I-ső építkezési kerületben a beépíthető terület maximuma 80 százalékban legyen megállapítva a többiben 60 százaléknál beépítés engedélyt meg. Az udvarok szélességét: a két és több emeletes épületeknél 7, egy emeleteseknél 6, földszintes házaknál ugyancsak 6 méterben tartja megállapítandónak. Az építkezésbe fektetett tőke sokkal gyümölcsözőbb, ha a telek úgy szélességben mint magasságban jobban ki van használva és a mai építkezési drágaság amugy sem csábítja az embereket az építkezésre.

A rendelet 31. szakasza kimondja, hogy a főutvonal utca vonalán legalább két emeletes házak építését engedik meg. Az I-ső kerület többi részének utcai vonalán zárt sorban legfeljebb egy emeletes épületek építendőek, míg a második kerületben földszintes, vagy magasabb lakóházak építhetőek és a szabályozási tervben megállapítandó mélységű előkertek létesítendőek.

Beteg farsang.

*

Jár az ember ebben a vásári zsvivajban sima márvány arccal, a szubjektív érzések okozta változások minden nyoma nélkül, pedig belülről az életműszerek lázas harcban állanak egymással. Egy modern revölucio ez, a régi módi érzések, eszmék és elvek ágaskodása az új s épen ezért ridegek ellen, egy elkeseredett adáz harc, amelyet titkolni kényszerültünk, mert jaj a szentimentálisoknak.

Jaj azoknak, akik nem tudnak felemelkedni a józan és rideg világlátás magaslatára, akik mint az új testamentumbeli tékozló fiu, hangos bocsánatkérések között, fanciesali ábrázattal térnek vissza az elhagyott földre, a romantika földjére, az elhagyott hozzátartozókhoz, a romantikus világnézetekhez és hangos szóval siratják a régi rendet, amidőn Karnevál jövetelének tiszteletére zajos volt a vigasság, csapongó a jókedv. És nyomában ezüst csengetyűk csilingelése hallatszott és emberek raia ment a léptei után, akik csörgősapkával járták a boldogját.

ve néztek a távozó után. Ez még egyszer visszatekintett . . . A homályban fehér árnyak raját látta imbolyogni. Aztán tovább ment és alakja a folyosó végén beleveszett a homályba.

Kiért a szabadba. A kőépület előtt ráakadt a lovára. Eloldotta a fától, ott nem ült fel reá. Megfogta a kantárszárát és maga mellett vezette lovát, lassan megindult a város felé.

IV.

A végtelennek látszó fehér homokban szomoruan ül a magányos szürke kőépület. Az egyes tárgyak körvonalai elvesznek az egyre növekvő homályban. Leszállt az alkony. Homály és csend.

Gyér világu éjjeli olajlámpa ég a keskeny folyosón. Sárgás fény világítja be a v stag falakat.

A fehér imbolygó árnyak nesztelenül suhannak el egymás mellett. Hang nem hagyja el az ajkukat. Az éjszaka éppen olyan itt, mint a nappal. Csendes.

A szűk folyosón reáakadnak a szobájukra. Az egyedül maradt szüzek a magukra zárt ajtók mögött kezdenek eszmélni. Háttérbe tűnik a kötelesség. Felszabadulnak a titkos gondolatok.

Hosszu, sötét az éjszaka. Egyik éppen olyan, mint a másik. Sivár, üres, reménytelen. A cél rejtély. Jövője csak annak van, aki hisz benne.

Kinos gyötrődés között peregnék le az órák.

Valami láthatatlan erő nem engedi őket nyugodni. Kiveri az álmat a szemekből. Mint megannyi árnyak nőnek a gondok. Sziveikben a lopva olvasott szerelmes versek akkordjai zengenek. Emlékiükből kivész a melabus orgonahang. Nem látnak mást maguk előtt, mint az elhagyott ideálokat.

Egyre sötétebb van. Az éjszaka reáborult a földre. A nyitva feledett ablakon bezug a denevér . . .

A kemény fekvőhely nem ad pihenést. Álmatlanul virrasztják át az éjszakát. Olykor-olykor nehéz, fájdalmas sóhaj száll az égnek és a sok elfojtott szenvedély egy-egy titkos könyecseppben fut össze . . .

Mókák a házasságról.

Irta: Krónikás.

A házasság az összes idők legrégebb intézménye. Ádám ősapánk — kinek már csak ezért is legyen áldott az emléke — volt a feltalálója. Kár, hogy erre a találmányra nem szerzett magának mindjárt kizárólagos szabadalmat. Az ezért járó díjakat a házasulandók egész bizonynyal igen szívesen megfizették volna.

Hogy Éva őnagysága a legjobb gazdaszony volt, ezt leginkább az a körülmény bizonyítja, hogy az ő idejében semmi esetre se volt nálánál jobb, vagy különb található.

Azzal, hogy előbb ő evett a paradicsomi almából és csak aztán ajánlott fel belőle egy harapásra valót (és talán még ezt se olyan nagyon szívesen a kedves élet párjának) csak azt a feltevést képes igazolni, hogy már ő is tudott latinul és ismerte azt a közmondást: „prima persona ego sum.” A mai asszony talán még kóstolót se hagyja a férjének.

Hja, idők, viszonyok és emberek: minden megváltozott. Milyen óriási különbség az akkori és a mai házasságok fogalmai közt!

Ha manapság egy fiatal, vagy akár vén leánynak a házasságról beszélnek, rögtön a papucsra és ennek mikénti alkalmaztatására gondol. Akár bevalljuk mi férfiak, akár tagadjuk: mégis csak mindannyian papucshősök vagyunk.

A leányok már a házasság szobakerülésekor különféle koleraturákkal készülődnek a házasság nagy duettjéhez, a mely aztán eltartson ám az egész életen át. Mert ez nem más, mint egy hangverseny, a melyet az asszony a férjével élénekel. Persze az asszony éneklő a primet, hiszen az első hang az övé és a férje csak szekundál. Az asszony hangja olyan, mint a csengő ezüst, csak hogy nemcsak az ezüstöt, de még az aranyat is a férjnek kell előteremteni. Jaj neki, ha nem teszi. Az asszonyok haragja irtózatos. Duzzogással kezdik, lármával folytatják és kiabálással végzik, ha ugyan ilyesminek vége szakad. Ez az asszonyok szólója, ha a férj olyan okos, őt a perpatvarkodásával egyedül hagyni.

Ma már ennek vége. Kevés kell hozzá, hogy Karneválból, a mosolygó arcú, pajzánkedvű örökifjú hercegből egy sirásra torzult ábrázatu, megrugdalt, birodalmából kipenderített Sanchó Pansa váljék, aki azután tátva felejteti száját afelett nagy bánatában, hogy a bálak már csak unalmas kényszerösszejövetelek, hogy a táncnak nincs keletje s a legények legkevésbé sem ereszkednek térdre elszavalni, hogy: „szép kisasszony, ha rem szeretsz, meghalok én térted.” Ej, dehogya is! A szerelem kiveszett a romantikával és nem támad fel újra a házasságban. A szerelem különben is szappanbuborék, ábránd, foszlány, az érzékek abnormis állapota, a házasság ellenben realis, tiszta, józan üzlet és kis köze van mindennemű wertheri keservekhez, vagy a krétát faló, ecetet ivó penészvirágocskák könyfakasztó érzelmeihez.

Voilà! eljutottunk volna a házasság, azaz a férjhezmenés problémájához, amely — fenímista törekvések ide vagy oda — problema marad mindörökké, míg a férfiembernek pók módjára hálót kell szövögetni, hogy abba, mint szeles, konfuzus kis rovar beleessék.

És itt kezdődne a bálak hivatása, ha egyáltalában megmaradhatnának a bálak, ha nem blazirtarcu, unottszavu emberek összejövetelevé válna mindvalahány, ahol tánc és mulatság helyett pezsgő folyik, mert az egyedül üdvözítő mámorban az ember elfelejti gondját, baját, elfelejti, hogy tulajdonképpen itt a legényfogás szent nevében az elbódított érzelmeire, a felizgatott idegeire történik apelláta, hogy ez a háló, a háló.

De nem maradhatnak meg a bálak, elkövetkezett az alkonyuk, mert maguk alatt vágják a fejszét. Az emberek higgadtabbak lettek, meggondoltabbak, hirtelen elhatározásra kevésbé kaphatók, a bál pedig összezsugorodott egy avult intézménnyé, egy régi módi mulatossággá — ej, lomtárba vele.

Azért hát Karnevál herceg csak maradjon szépen, nyugodtan, reá nincsen szükség. Az ő hivatása bevégeződött azóta, amióta az ideges emberiség új, életrevalóbb, eredetibb dolgon töri a fejét, amelylyel a természetet, ezt a nagy házasságközvetítőt munkájában segítheti, gyorsíthatja, előbbre viheti. Mert igaz, hogy a ter-

Az asszony a főnév a házasság grammatikájában. A férj a jelzője, a házasságnak sörcegére, de legkevésbé az ur a házban. Az asszonyok szerint a férfiak semmit se érnek. Ha ezt komolyan mondogatják, azt hiszem, komolyan el is lehet hinni. A férfiak ősidők óta nem voltak valamire valóak és bátran hihető, hogy Éva asszony se ütötte meg a főnyereményt akkor, amikor Ádámné őnagyságává lett. Mert amikor Ádám a tiltott gyümölcsből evett és bűnössége tudatában gyáván elbujt, az Isten hiába hívogatta. Édes teremtmény, ha mindazok a mai férfiak el akarnának bujdosni, kik tiltott gyümölcsöt élveztek és élveznek, azt hiszem, nagyon ritkán lehetne egyetlen az utcákon, sétákon, korzókon látni és a szegény asszonyok: dobszó (mert pld. néhol a civilizáció ezen terjesztője még ma is nagy divatban van) vagy ujságok, avagy falragaszok útján hirdetnék: elveszett egy férj. Tegnap óta hiányzik a férjem. Az esti sétán alkalmasint eltévedt. Különös ismertető jelei nincsenek, mert hát semmiben sem különbözik a többi mai férjektől. Mint mi dezék, ő is szerelmes természetű — kifelé: szívesen látszik „ferblit”, különösen jól „alsóst”, ámde nagyon rosszul „mariaget”. A többi férfiak módjára ő is már kopaszodik és a bajuszát német módé szerint viseli. A becsületes megtaláló nagyon szépen kéretik, hogy — tartsa meg magának.

Semmi sem beszél hangosabban a férfi érzéketlensége mellett, mint az özvegyisége. Alig, hogy a férfi eltemette a feleségét máris másik után néz és fut. Nem így az özvegyasszony. Ha

mészet a maga monstruózus valóságában egyedül is elvégezhetné ezt, de azért mégis van különbség a kőkorszakbeli vadember, aki erős karjával elrabolta a maga nőjét és a huszadik századbeli férfi közt, aki háztűznézés, Kugler cukorkák és szebbnél szebb virágbukétákon keresztül evez be a házasság tengerének csöndes révébe. A civilizáció óriási különbsége áll közöttük és éppen a civilizáción feneklik meg és válik illuzoriussá minden törekvés, amely a „meglátni és megszeretni őt” elvén épül fel, vagyis, amely a külső ideális, vagy kevésbé ideális összehozó eszközöket lefujni akarná.

Ismerkedni kell, ez a világ rendje és ha a bálak nem válhatnak, mert maguk sem életképesek, az ismerkedés előmozdítójává, s a foglalkozásszerű házasságközvetítés sem válhat azzá, mert nyers, durva és mélyebb érzéseket sértő, hát fognak és kell is új módot találni. És a feltaláló — ha Edisonhoz nem is lesz hasonlítható az érdeme és dicsősége — bizonytalán derék ember lesz, mert végeredményben az egész emberiség javát fogja szolgálni.

Obláth Mariska.

Tolnay Ákos képkiallítása.

Tárlatnyitás.

Arad, január 4

Midőn a Weisz és Klein könyvkereskedő cég a berlini Keller és Reinerék és más külföldi példán buzdulva megnyitotta a félemeleten kis szalonját, hangos volt a gunyolódás és az epésebbek azt is szerették volna tudni, vajjon Benczur, Puvio de Chavan, Rodin, Thoma stb. mikor rendezik már kollektív kiállításukat a félemeleti kis lebuiban.

Nos! A gunyolódókból gyakran válnak próféta. A fent ötletszerűleg felsorolt nagymesterek előhírnöke ma megnyitja a tárlatot és ezzel az igazán művészi eseménynyel igazi művészeti szalonná avatja a kiállítás helyiségét.

Bizony szegyenkezve kell bevallanunk, hogy nincs jobb helyiségünk és érzem, hogy szeretném félrelökni azt az utamban álló pillért, eltolni a falakat, felpackolni a padmalyt, hogy egy kissé több levegőben, egy kissé több fényben és sokkal több perspektívában élvezhessem a Tolnay Ákos művészetét.

rég meg is szünt már a fájdalom, mégis csak kitartja a gyászévet, mert — no mert a fekete szín oly előnyösen és jól áll neki. Ugyan mi is az az özvegyi állapot? Nem más az, mint szabadjegy egy második házasság előadásához.

Azt mondják: a házasságok az égben kötnek. Lehet, hogy régen így volt, de ma már ez az előre kialakított hozományra való tekintetből se hihető. Csak egyetlen egy van ilyen: a nap és a hold. És igaz, ami igaz, hogy ennél szerencsésebb és ideálisabb házaspár bizony nincs. A férj uram, a hold, egész éven át egyetlenegyszer sem ölelkezik, de nem is civakodik nevével, a nappal. Amint ez közeledik, amaz már megy. Nem is a legrosszabb e'v. Hogy hova megy? Hiszen látható, hogy amint beáll az est, csapodár létere máris bekapcsintgat a szép lányok ablakába. Azonban a napasszony őnagysága se sokkal különb kedves férjeuránál. Talán nem elég szarvakat rak reá? Vagy nem eleget díszíti magát és szurja a szeméinket? Nem hevit-e bennünket és nem okoz elég vihart? Az azonban kétségtelenül igaz, hogy rövid ittlétünknek ő ad világosságot és életet; a pillangószárnyaknak ő kölcsönöz zománcot és ragyogó színpompát és az illatos rózsá mellé illeszti a viruló bimbót.

Az asszonyok a naphoz hasonlítanak. Életünk tavaszán ők fakasztják ki sziveink legelső rügyeit és ha megjön az élet tele és betakarja fejünket hófehérséggel, ismét csak ők azok, a kik lágy sugaraikkal melegítik hidegülő érverésünket és felséges alkonypirban fénylenek, ha az utolsó óránk üt.

csarnok budapesti és aradi tárlatokról is.

Azt hiszem, az Uránia legutóbbi aradi tárlatán volt „Byzanci nő”-re még igen sokan emlékeznek. De ismertetni kell az ő sokoldalúságát, az ő művésztének finom raffineriáit, melyek a legnagyobb egyszerűség technikájával igaz, őszinte műélvezetet nyújtanak a szemlélőnek.

Az ismertetést arcképeivel kellene kezdenem ezek között azzal a képpel, amely legjobban hiányzik: a felesége sok variációban megfestett arcképeivel.

Érezte maga a mester is, hogy ez a legszebb kép hiányzanék a többi szép közül; gavallér volt a mester és elhozta magával életnagyságban. Köszöntöm szép asszony! a művészet nevében is, akinek ilyen házi muzsája van, az nem csoda, hogy oly szép, meleg arcú, bársonyos bőrtű asszonyokat, buja redőket, finom nőanszokat fest és oly üde, egyszerűen bájos, vagy megnyilatkozásukban erős, hatalmas természeti részleteket rögzít meg.

Az a három arckép, mely ott a legsötétebb falon függ és még onnan is kivilágít, mint a sötétből a gyémánt — egyike a legjobbaknak, mit a művésztől láttam. Talán Ádám müncheni állat-sport festő képét tartanám a legjobbnak, ha ott nem látnám a Wekerle okos, zsiros arcát és talán ezt, ha rögtön nem térítene más véleményre a Csillag Teréz finom portaitja. De mindegyikben megvan a karakter. Ádámnál a gondolkodó művész ember pozéja; Wekerlénél, ennek a nagy államférfiúnak, a hájas petyhüdségbe burkolt ravasz, okos tekintete és Csillagnál az utánozhatatlan, másodpéldányban nem létező szájtartás. Minden egyéb, még az a mesterien megfestett point-lace csipke a Velasquez-re emlékeztető, hátul sötét, szabadba néző háttér is csak staffage, mely csak a karakter kidomborítására, a harmonia megteremtésére szolgál.

Egy igen szép öreg asszony és egy Maduza tanulmány-fej; egy pipázó öreg paraszt és három bájos, a Tolnay pirosas színében megcsinált pastell egészíti ki a figurális képeket.

A tájképek mindmegannyiához Bessnyó környékéről nyerte az inspirációt a mester, hol ő maga is lakik, abban a kis virágos fészekben, melyet a „falusi otthon” és falusi kert címen láthatunk és mely szépségével és bájoságával Ujváry híres özvegy asszony udvard-ral vetekszik.

Igen szép és igaz hangulat van a párás-ködös levegőjű fűzfákban. A falu vége; határfák; csöndes falu; falusi ház; bessnyói vadastól buja szép lombozatu fáikkal; a napsütés finom japános rajzával; az őrház; napsütötte hazal; sikátor mindmegannyi igaz színeivel, széles, erőteljes ecsetkezelésével tűnik ki.

Főleg az egyszerűség úgy a technikában, mint a színkezelésben és felfogásban az, ami megkap ezeken a képeken. Semmi mesterkéltég, semmi kompozíció, hanem a természet úgy, ahogy van egyszerűen, de nemes fenséggel.

Igen szép, mély színhatású a klasszikus táj, a tárlat egyik legszebb képe, melyben már megnyilvánul valami kis raffinement a kompozícióban; a duzzasztó és a bomlás, valamint a nyugalom érdekes színharmóniájával tűnik fel.

Nem tudom milyen lesz a tárlat anyagi sikere, — bár bizom benne, hogy az ilyen művészet még azokat a markokat is kinyitja, melyek az újévi és karácsonyi fosztogatások után ökölbe szorultak — de az erkölcsi siker eleve biztosítva van.

Steiner József.

TANÜGY.

(—) Meghívás. Az Aradi Tantestületek Segélyalapja folyó hó 11-én délután fél öt órakor tartja közgyűlését, amelyre a tagokat ezúton is meghívja Szathmáry István, alelnök.

(-) Pásztorjáték az Illés-utcai közs. el. fiúiskolában A már ismertett pástorjáték, melyet az Illés-utcai elemi iskola tanulói rendeznek hétfőn d. u. 4 órakor kezdődik. Tekintettel arra, hogy gyermekszereplőkkel állunk szemben, kérjük a szülőket és tanügyborátokat, hogy még 4 óra előtt foglalják el a fentartott helyeket. Szíves adományok a „Napközi Otthon” céljaira fognak fordíttatni. *A tantestület.*

A jó angyal.

Az Eránosz ügy tárgyalása.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 4.

A nyáron általános részvétet és általános szenzációt keltett a fővárosban Eránosz István dr. ügyvéd rejtélyes halála. Az alig negyvenöt éves fiskálisról a halottkém konstatálta, hogy *éhtífuszban* pusztult el.

A Nap cikkel nyomán beleavatkozott az ügybe a rendőrség is, amely az ügyészség egyenes utasítására nyomozni kezdett a rejtélyes haláleset ügyében. Azok az adatok, amelyek a nyomozás napfényre derített, mélyen felülmúlják a legsötétebb rémregények misztikus meséit is.

Létezik a fővárosban egy spirítiszta-társaság, amelynek éltető szelleme nemes Guiseppó Gennari ismert fővárosi vívómester volt. Többnyire ennek a lakásán tartották meg a spirítiszta szeánszokat, amelyek igen *misztikus körülmények között mentek végbe*. Minden egyes esetről jegyzőkönyvet vettek fel s ezt aláírták mindannyian, akik az üléseken jelen voltak. A spirítiszta üléseken meg szokott jelenni egy szemmel látható, fehér lepsibe burkolt női alak: a jó szellem. El hol maocsicsot, hol kankánt táncolt, fegyvereket sültögetett el, tanácsokat osztogatott és végül megpumpolta az összes vendégeket.

A legcsudálatosabb az volt a dologban, hogy a tisztára intelligens urlemberekből álló társaság, vakon hitt a jó szellemnek és imádszerű rajongással lesték annak minden szavát.

A jó angyal.

Eránosz István dr. ügyvéd is résztvett minden ülésen. Ő volt a legnagyobb rajongó s dacára, hogy bigott, istenfélő ember volt, elröppült előtte a vallás és az istenfogalom, ébren, álmaiban, a jó szellem lett az istene.

A fehér, gyűrött lepedőbe burkolt jó Isten nagyon hálásnak mutatta magát rajongójával szemben. Csakis Eránosz lelkiüdvösségével foglalkozott s úgy becézgette az agyalágyult fiskálist, mint bérmanapkor a bérmaanya a bérmalesnyát. Egy napon azt is megültotta neki, hogy egyik.

— Megparancsolom neked, — mondotta kenetteljes hangon — hogy ne egyél. Nem szabad enned sem kaviárt, sem osztrigát, vagy húst, kenyeret és efféle földi táplálékot.

És Eránosz nem evett. Az összes tápláléka naponta egy-két korty tej volt, amittől természetesen úgy lesóványodott, mint egy kárász hal. Ha kérdezték, miért nem eszik, így felelt:

— A jó angyal azt mondotta, hogy enni bűn.

Egyszer azután egyebet is parancsolt neki a jó angyal.

— Add el máramarosszigeti házádat és küldesd ide magadnak a pénzt, de erről senkinek sem szabad tudni.

Eránosz vakon engedelmeskedett. Eladta máramarosszigeti házáat, amelyért az adósságok levonása után 9300 koronát kapott. Az nap, amikor a pénz megérkezett, a jó angyal

ismét magára öltötte titkos tanácsosi fehér lepedőjét.

— Az egész pénzt add oda, Gennari Isteni célokra fogja a pénzt felhasználni.

A spirítizmustól teljesen megbomlott agyu fiskális újból szót fogadott. Átadta az egész pénzt Gennarinak s azután néhány napra rá az éhség következtében meghalt.

A Nap heteken át foglalkozott az esettel s leleplezte a jó angyalt, aki állítólag nem volt más, mint Gennari Guiseppo szobalánya. Leírta, hogy a jó angyal egy vékony zsinogen át, hogy szokta a fegyvereket elsötögetni s leleplezte a szeánszok legféltettebb titkait.

A lapudóztatások nyomán a rendőrség csalás büntette címén megindította Gennari ellen az eljárást. Az ügyészség a vizsgálat adatainak alapján vádiratot is adott ellene.

Gennari vallomása.

Mi tárgyalta ezt a szerzációnak ígérkező bűnügyet a budapesti törvényszék. A közvádat Balázs dr. kir. ügyész, a pótmagánvádat timafalvi Nagy János dr., a védelmet Friedmann Bernát dr. képviselik. Gennari Kölnből érkezett meg a tárgyalásra.

A vádirat felolvasása után az elnök megkérdi Gennaritól, bűnösnek érzi-e magát?

— Nem! — felel Gennari.

Ezután a vádlott hosszasan elmondja, hogy ő mint vívómester megtakarított háromezer koronát. Mután Budapesten kardgyár nincsen, szeretett volna ilyen gyárat létesíteni. Ezt a tervét felemlítette Eránosznak, aki hajlandó volt társnak lépni. Ő is ad ugyanannyit, mint Gennari. Ezt az ajánlatot ő készpénznek vette s elutazott, hogy Rómában fegyvergyárakkal tárgyaljon.

Az volt a megállapodás, hogy Eránosz utána küldi a pénzt. Pénz nem jött, de jött egy levél, amelyben értesítik őt Eránosz haláláról.

Az elnök: Igaz e az, hogy ön, aki mindennapos volt azelőtt Eránosznál, június 5-ikén beszüntette látogatását.

Gennari: Június 5 én immár Gödöllőn laktam. Eránosz Marmarosban járt. Tehát nem látogathattam meg.

— Igaz az, hogy ön ajándékozási szerződést írt alá az özvegy részére?

— Igaz.

— Milyen módon jött az létre?

Az özvegy.

Eránosz halála után arról értesültem, hogy bizonyos egyének rágalmakat terjesztenek feőlem. Olaszországból hazajövet elhatároztam, hogy ügyvéd utján feljelentem őket. Az egyik ügyvéd, akit e tárgyban felkerestem, kijelentette, hogy nem teheti meg a feljelentést, mert ő a család barátja. Ekkor Kovács József dr.-hoz mentem. Ez azt tanácsolta, hogy ne csináljak botrányt, beszéljek inkább Eránosz testvérel, Eránosz Ferenccel. Erre én kijelentettem, hogy ezzel én nem beszélhetek, mert ép ő az, aki a rágalmazó híreket felőlem terjeszti s azt állítja, hogy Eránosz 9000 koronát adott át nekem. Később azonban Kovács dr. rábeszélésére mégis megbíztam azt, hogy menjen el Eránosz Ferenchez s kérdezze meg, mi alapon vádol engemet azzal, hogy nekem Eránosz a 9000 koronát átadta. Mert nem tételezhetem fel, hogy Eránosz jó katolikus ember léte a halála előtt hazudott volna. Ha Eránosz Ferenc fentartja ezt a rágalmazó állítását, ez esetre mondtam Kovácsnak, hogy menjen a rendőrséghez s tegye meg ellenem a feljelentést. Mivel ezen időben a vívó-szezont meg akartam nyitni, Kovács dr. azzal érvelt, hogy ha a család botrányt csinál s a dolog a lapokba kerül, a hír tönkreteszi szezonomat, ezért álltam

el a feljelentés megtételének tervétől s inkább békés uton intézzem el a dolgot, még pedig akként, hogy adjak az özvegynek pénzt. Miért adjak én pénzt? Hísz én nem kaptam pénzt! De Kovács dr. egyre azt hajtogatta, hogy a dolog csakis így rendezhető.

— Miért nem tett ön zsarolásért feljelentést?

— A pénzádásról megkérdeztem Magyary Margitot is, aki szintén azt mondta, hogy jobb lesz, ha valamit teszek a botrány elkerülése végett s az ügyet békés uton rendezem. Kovács dr. újra sürgetett s azt tanácsolta, adjak 25 frtot a szegény beteges özvegynek, aki ugy sem él már sokáig. Megbíztam Kovácsot, hogy ez iránt tárgyaljon. Kovács a Balaton-kávéházba rendelt azzal, hogy ott lesz Eránosz Ferenc is, aki a dolog ezen új fordulatáról nem tud semmit.

Ezután következett Eránosz özvegyének kihallgatása. A sápadt, beteges külsejű asszony egy rokona karjára támaszkodva jelenik meg.

Elnök: Mondja el, amit a kilencezer koronáról tud. Férje akkor már beteg volt?

— Láttam a levélhordót, felelte Eránoszné, én irtam alá a nyugtát, de a férjem vette át a pénzt és nem tudom, hova tette.

Elnök: Ő a férje szobájában volt és még ki volt ott?

Eránoszné: Gennari ur is ott volt.

Elnök: Milyen pénznem volt, kinek a kezébe adta?

Eránoszné: A férjem kezébe számolta le.

Elnök: A férje mit csinált a pénzzel?

Eránoszné: Nem tudom, nekem nem adta át, a boritékkal együtt elvette.

Elnök: Konstatálom, hogy Ön első kihallgatásánál azt vallotta, hogy a pénzt férje vette át és ő is irta alá az elismervényt. A két vallomás közt különbség van, mivel indokolja ezt?

Az asszony, mintha nem is hallaná a kérdést, révedezve néz a földre.

Elnök: Hány éve ismerte férje Gennarit?

Eránoszné: Négy-öt éve.

Elnök: Kívánja Gennari megbüntetését?

Eránoszné: Ha megfizeti a kilencezer koronát, akkor nem.

Elnök: Ez feltételes válasz. Kívánja e, vagy nem?

Eránoszné: Kívánom.

Elnök: Ellophatta valaki a pénzt?

Eránoszné: Nem, csak oda adhatta valakinek.

Az ügyész: Érdeklődött ön, hogy a férje szeánszokat tart?

Eránoszné: Igen, bolodja volt . . . Az ölte meg. Az anyámat is . . .

Most az elnök Gennarihoz fordul.

— Láttá Ön, hogy a pénzes levélhordó pénzt hozott?

Gennari: Csak hallottam, hogy pénzt hozott, de megfordultam és nem láttam.

Elnök: kivette át a pénzt?

Gennari: Eránosné.

Az elnök megállapítja, hogy az asszonyt roppantul lesújtották a nagy csapások és ideg-göröcsök bántják.

A rendőrorvos konstatálja, hogy épelméjű és kihallgatható.

— Beteg ön, vagy rosszul van? kérdeste az elnök.

— Bizony nem igen jól érzem magam. A törvényszék Eránosznét nem esketi meg, maga az ügyész sem kívánja megesketését.

A tanúk.

Ezután kihallgatták Hunyadi Pál pénzes levélhordót.

Elnök: Ki vette át a pénzt?

Tanu: A címzett kezébe vette, de átadta feleségének, hogy tegye a szekrénybe.

Elnök: Olvasott, vagy nem olvasott, pénz volt?

A levélhordó sokáig nem szól, gondolkozik, azután kijelenti, hogy erre már nem emlékszik.

Elnök (Eranoszhoz): Igaz-e, hogy a férjedennek adta át a pénzt?

Eranoszné: Nem igaz. A férjem tette el, az ő kezében volt.

A szembesítés után a bíróság a tanut megeskíti.

A következő tanu Pap Dezsőné Eranoszné közeli rokona, aki Eranosz ügyvédi irodájában volt alkalmazva, egészen annak haláláig.

Nem tudja, hogy a pénzt ki vette át. Később megtalálta az üres borítékot, amelyet Eranoszné vett ki a szekrényből.

Elnök: Mennyi volt az ügyvéd hagyatéka?

Tanu: Nem volt semmi pénze, öt nappal előbb az anyósa temetésére is mástól kért pénzt. Összesen tíz koronát találtak nála. Még az én fizetésemet sem kaptam ki, nem volt neki pénze, dacára annak, hogy pár nappal előbb kapott kilencezer koronát. Azt mondta a bácsi, hogy ezt a pénzt odaadta a jó angyalnak.

Elnök: Mondta ezt tényleg Önnek?

Tanu: Igenis mondta.

Elnök: Tud-e Ön arról, hogy Eranosz spiritalista volt?

Tanu: Hogyne. Mindennap előhozta a jó angyalt.

Elnök: Gennari gyakran látogatta Eranoszt?

Tanu: Majd mindennap.

Elnök: Látta ön egészen biztosan, hogy a kilencezer korona megérkezése után a nagy pénztárca ott volt a párna alatt.

Tanu: Egészen biztosan láttam. A bíróság a tanut vallomására megeskíti.

Pap Dezső fővárosi számtiszt a következő tanu.

Előadja, hogy aznap délután volt Eranoszéknál, mikor a pénz megérkezett, a többi dolgot csak harmadnap tudta meg, amikor Eranosz harminc forintot kért kölcsön az anyósa temetésére. Ekkor megkérdezte Eranoszt, hogy hova tette a pénzt és ez azt felelte, hogy a jó angyal utasítására odaadta valakinek.

Egy negyed óral szünet után folytatták a többi tanu kihallgatását.

A kihallgatott többi tanu jelentéktelen vallomása után az elnök a tárgyalás folytatását kedd délelőtt kilenc órára halasztotta.

EGYESÜLETI ÉLET.

(*) Az Aradvármegyei Gazdasági Egyesület igazgató választmánya folyó hó 3-an tartotta az évi első gyűlését Vársárhelyi József igazgató elnök elnöklése alatt, az egyesület székházának tanácstermében. A gyűlés legfőbb tárgyát az 1908. évi költség előirányzat megállapítása képezte, amit a választmány az elnökség javaslata alapján változatlanul elfogadott. A Temesmegyei Gazdasági Egyesület átirata kapcsán elvileg kimondotta a választmány a lépfene elleni kötelező védő oltás elrendelésének szükségét s egyben elhatározta, hogy ezen kérdés részletes kidolgozására a vármegyei törvényhatósági állatorvost fogja felkérni. — Esután behatóan foglalkozott a választmány az új családörvény értelmében kiállítandó *bérlevelek* kérdésével, melyeknek egyöntetűsége céljából az egyesület elnöksége egy *bérlevél mintát* dolgozott ki, amit a választmány csekély módosítással el is fogadott s egyben megbízta az elnökséget, hogy ennek az alapján az egyesületi tagok részére szükséges mennyiséget irassa

össze, és nyomassa meg s azokat a lehető legolcsóbb áron boc-assa a gazdák rendelkezésére. Végül az Első Magyar Gépgyár Részvénytársaság felhívása folytán hozzájárult a választmány ahhoz, hogy a nevezett gépgyár által előállított gőz szántó gépnek valamely Arad mellett fekvő nagyobb uradalomban leendő bemutatása érdekében az egyesület elnöksége a tárgyalásokat megkezdhesse.

Az új bizottságok.

Kik lesznek bizottsági tagok?

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 4.

A szerdai közgyűlés tárgysorozatán érdekesebb ügy nem szerepel, csupán a szakbizottságok megalakítása. A polgármester erre nézve a közgyűlést előkészítő mai tanácsülésen, bemutatta a törvényhatósági bizottságnak teendő előterjesztését, amely lényegében nem változtat a szakbizottságok múlt évi alakulásán, miután a polgármester legnagyobb részt a régi tagokat ajánlja megválasztásra.

A szülőgyi bizottságban a felemelt létszám folytán tizenhárom hely vár betöltésre. Három hely hivatalból töltetik be. Varjassy Lajos polgármester Tolnai János dr. kivételével valamennyi régi tag megválasztását javaslatba hozza. Ezek a következők:

Andrényi Károly, Barabás Béla dr., Kabdebó János dr., Mandl Vilmos dr., Mülek Lajos dr., Müller Károly, Reicher Károly, Stauber József és Tedeschi Viktor.

Négy tagsági helyre tehát nem tesz előterjesztést a polgármester, hanem a jelölést a törvényhatósági bizottságra bizza.

Az iskolaszékbe, három kivételével szintén a régi tagokat ajánlja Varjassy. Az ajánlottak a következők:

Barabás Béla, Bing Vilmos, Issekutz László dr., Domokos Lajos, Fetter Géza, Maresch Gyula, Kotsis Lajos, Szántay Lajos, Magyar Ferenc, Kovács Vince, Mülek Lajos, Müller Károly, Müller Gyula, Nagy Sándor, Nesnera Aladár, ifj. Neuman Adolf, Opre Péter dr., Péterffy Antal, Posgay Lajos dr., Robitsek Ágoston dr., Steinhardt Mór dr., Vizer Lajos dr., Nemes Zsigmond dr., Tedeschi Viktor, ifj. Nachnébet Odön, Glück Károly, Wadovszky Gusztáv, Kossuth Pál, Steigerwald Alajos, Somló Ármin dr. és Sebassy Ferenc.

Az újak tehát: Szalay Arnold dr., Nemess Zsigmond dr. és Kovács Vince, aki eddig Millig Józsefet helyettesítette.

A bíráló választmányba Müller Károlyt, Szalay Károlyt, Steinhardt Mórt, Vizer Lajost és Rosenberg Miksát ajánlja a polgármester, a két utóbbit Schartner Sándor és Ottrubay Károly helyébe.

A gazdasági székbe a régiak közül Oravec Miklóst, Bojos Istvánt, Marek Samut, Vancsek Józsefet, Herczl Bernátot, Barcza Istvánt és Solymos Józsefet ajánlja a polgármester, míg az újonnan ajánlott tagok a következők: Adler Andor, Faragó Rezső, Hámory László, Tenner Lajos, Braun Gusztáv és Wagner József.

A jogügyi bizottságba a régiak közül a következőket ajánlja a polgármester: Avarffy Ferencet, Barabás Bélát, Bogdán Virgilt, Éles Bélát, Heitz Nándort, Lukácsy Lajost, Mandl Vilmost, Mülek Lajost, Müller Károlyt, Nagy Sándort, Nemes Zsigmondot, Opre Pétert, Péterffy Antalt, Robitsek Ágostont, Rosenberg Miksát, Schwarcz Jenőt, Somló Ármint, Steinhardt Mórt, Szalay Antalt, Szalay Arnoldot és Vajda Istvánt.

Ezen kívül hét hely üresedik meg, amelyeket ezelőtt Boncs Döme, Winter Adolf, Fő-

nyes Kálmán, Schartner Sándor, Tolnay János, Ottrubay Károly és Salacz Gyula töltötték be.

Varjassy Lajos új tagul csupán Varnay Gusztáv drt ajánlja, míg a többi helyre nézve a jelölést a törvényhatósági bizottságtól fogja kérni.

A pénzügyi bizottságba a régi tagok közül Andrényi Károly, Adler Andor, Bing Vilmos, Cukor László, Dobiaschi József, Domány József, Domonkos Lajos, Éles Ármin, Fetter Géza, Freud Fűöp, Funkelstein József, Kniefel Lajos, Kohn S. N., Kossuth Pál, Lukácsy Lajos, Mayer Miksa, ifj. Neuman Adolf, Neuman Samu, Ottenberg Tivadar, Reinhardt Gyula, Révész Adolf, Bing Géza, Rosenberg Miksa, Ronsnyay Kálmán, Somló Ármin, Stauber József, Steiner Ferenc, Steiner Jakab, Steinhardt Mór, Szathmáry János, Tedeschy Viktor, Wadovszky Gusztáv, Weisz Márk és Weisz Dániel megválasztását hozza javaslatba a polgármester, új tagokul pedig Faragó Rezsőt, Szudy Elemért, Heinrich Sándort, Hehs Bélát, Fodor Zsigmondot, Zima Tibort, Tenner Lajost és Hámory Lászlót ajánlja.

A többi bizottságba legnagyobb részt szintén a régi tagokat ajánlja Varjassy Lajos polgármester. A tanács a polgármester előterjesztését magévá tette és így ez mint tanácsai javaslat fog a közgyűlés előtt szerepelni.

Az álfőhadnagy.

Letartóztatott szélhámos.

— Az Aradi Közlöny távirati értesülése. —

Arad, január 4.

A szélhámoságairól híressé lett Strassnoff és a köpenicki Voigt mester tanítványainak száma egyre gyarapodik, sőt, mint mestereik: hamarosan lépre kerülnek. Legutóbb a nagybárdi csendőrségnek sikerült elcsipni egy hirhedté vált szédelgőt akit a tegnapi napon már be is szállítottak a nagyvárad rendőrség zárkájába.

A nagyvárad rendőrség bünygyi osztálya előtt december hó 19-én két helyről emeltek panaszt egy szőrin-szálán eltűnt idegen ellen. Az egyik főjelentő, Kostyánszky János nagyvárad kalapossegéd előadta, hogy 17-én délután a Nemzeti Szállodában hozzá csatlakozott egy szeplős arcú fiatalember. Együtt idogáltak az összebarátkozott ifjak, mignem Kostyánszky alaposan berugott. Társa megkönyörült rajta és elvezette a Pecén keresztül valami zug pinchehelyiségbe, ahol gyöngéd kézzel ágyat vetett neki és álomba ringatta. A borgöz hamar megtette hatását és Kostyánszky negyedóra mulva már erősen horkolt. Nagysokára ébredt fel. Meglepte a különös helyzet; nem emlékezett, hogy került oda. Tapogatózni kezdett és még nagyobb meglepetéssel vette észre, hogy nemcsak a nyájas idegen, hanem a saját ezüst zseborája, lánc, készpénze, ezüstnyelű botja, sőt kalapja is eltűnt. Dienes rendőrelenőr rövidesen megállapította, hogy a lopást Fülöp Antal albisi illetőségű lókupec követte el.

Ugyanezen a napon a debreceni rendőrségtől érkezett egy érdekes tartalmu távirat. Röviden arról szólt, hogy a múlt év november 27-én éjjel a debreceni cs. és kir. 39-ik gyalogezred laktanyájába egy fiatal tiszt tért be s ott bemutatkozott:

— Habacher főhadnagy vagyok.

Egész fesztelenül félrehívta Vali önkéntest és pillanatnyi pénzzavarára hivatkozva, 9 koronát kért kölcsön tőle. Feltűnt ez a tulbizalmaság a szigorú fegyelemhez szoktatott katonáknál, igazolásra szólították fel a fiatalembert, a

ki kereket akart oldani. Rövid tusa után két kardszurás árán sikerült is elillannia. A nagyváradi rendőrségen — a személyleírás után ítélve, — megállapították, hogy a köpenicki mester tanítványa *Fülöp Antal ur* volt. Azt is megtudták, hogy a szédelgő Nagyváradra utazott. Táviratilag értesítették a nagyváradi csendőrsöt, aki erélyes nyomozás után lépre csalta a jómadarat.

Szigoru fedezet alatt kísérték be a nagyváradi rendőrség épületébe, ahol már meleg szoba várta a nagy tettekre hivatott szédelgőt, aki előreláthatólag szélhámoságainak egész soráért fog most felelni a nagyváradi kir. törvényszék előtt.

IRODALOM ÉS MŰVESZET.

A színház műsora:

Vasárnap: Délután *Nőemancipáció*, vígjáték. Este *Kerülő ut*, színmű. (B. bérlet.)

Hétfő: Délután *Aranyember*, dráma. Este *Tavas*, operett. L. Zikó Ilma urnő vendégfőléptével. (C. bérlet.)

Kedd: *Rabenstein Bersabé*, színmű. A. bérlet.)

Szerda: *Gyurkovics leányok*, vígjáték. Balla Irén urhölgy vendégfőléptével. (B. bérlet.)

Csütörtök: *Varázskeringő*, operett. (C. bérlet.)

Péntek: *Pillangó kisasszony*, opera. Bemutató előadás. (A bérlet.)

Szombat: *Pillangó kisasszony*, opera. (B. bérlet.)

* **Balla Irénke fölépte.** A színház e héli műsorán történet változások miatt *Balla Irénke* nem január 7-én, hanem 8-án, szerda este lép föl a *Gyurkovics leányok Mici* szerepében.

* **Kállay Jolán fellépte.** Az aradi színház primadonnája, *Kállay Jolán* szabadságideje letelése után csütörtökön lép fel először a *Varázskeringő* Francijóban, mely tudvaleg legfényesebb alakításainak egyike. A művésznő, akinek távozásáról egész pozitív formában beszéltek, továbbra is az aradi színház tagja marad.

* **A Pillangó kisasszony bemutatója.** Teljesen kézen varja a pénteki bemutatót Puccini mester híres operája, a *Pillangó kisasszony*, amely most járja be nagy diadallal az egész művelt világot. Az opera címszerepét, ezt a fenomenális énekpartit *Wlassák Vilma* énekli. Pénteken hadnagyot *Ferrari*, Susukit *Zalai*, a konzul *Ladislav* játsza. A kisebb szerepekben *Leőve* és *Faudi* lépnek fel. A hatalmas dalmű bemutatója fele Arad egész zeneértő közönsége nagy érdeklődéssel tekint.

* **Ünnepi előadások az Urániában.** Vasárnap és hétfőn a nagy műsorral gondoskodik a közönség szórakoztatásáról az *Uránia Színház* igazgatósága. Mindkét ünnepnapon előadásra kerül az *autobíverseny*, mely a világnak egyik legnagyobb szerűbb mozgóképével tele. Vasárnap egészen más műsor van előadásra kitűzve, mint hétfőn. A hétfői műsorban is megvan a maga attrakciója. *Szilágyi Dusi*, a budapesti Népszínház egyik ünnepi szépségének egy modern táncát mutatják be. Az egyik legjobban sikerült magyar felvétel. Az előadások ünnepnapokon délután 2 órakor kezdődnek és több oldalról hangoztatott kívánságra az uolsó előadást az aradi Nemzeti Színház előadása után tartják meg.

* **Vizkereszt a színházban.** Jelentettük már, hogy a hétfői ünnepen, *Vizkereszt* napján szintén két előadás lesz az aradi színházban s ugyanekkor este lép fel mint vendég — ezuttal negyedszer — *L. Zikó Ilma* asszony, aki az Államtitkár urban oly fényes alakítást produkált. Most annál érdekesebb lesz fellépése, mert énekes szerepben mutatkozik be, a báróné énekli a *Tavas* operettben. — Hétfőn délután *Jókai Mór* örökbevisz drámáját, az *Arany embert* adták.

* **Vasárnapi előadások** Egy régi, de hajdan nagy sikereket látott daltáncot elevenít föl vasárnap délután az aradi színház, a *Nőemancipációt*. Ebben a darabban néhány évvel ezelőt *Pálmay Ilka* aratott fényes sikert, akinek ez volt legutolsó aradi vendégszereplése. Este Berns ein *Henry* nagyhatású drámája a *Kerülő ut* kerül színre, ugyanazon szereplőkkel, mint a premiéren.

A bécsi tiszti-bál.

Édes valóvá olvadt
A régi himes álom:
Kuruc leányok lejtének
A bécsi tiszti bálon.

Szédítőn elragadja mind
Az uniformis büve, —
Járják, míg a cipő sarok
Bokáig nincs elnyűve.

Oly epedőn tekintenek
Kriegsminister urra,
Ám Schönaich szép Barabást
Kéri az első turra.

A katonabanda pedig
A Walzertraum-ra zendit,
Egy forduló is mennyi sok
Boldogságot jelent itt!

S a többi lánynak talpa már
Amíg a vágyba' viszket
A bajszon sodorintanak
S ezt gondo'ják a tisztek:

„Ki hitte volna valaha,
Hogy érünk ily időket:
Ők táncoltattak azelőtt,
S most mi forgatjuk őket.“

A guruló rubel.

Orosz kéz a pánszláv izgatásokban.

Aknamunka Magyarország ellen.

— Az Aradi Közlöny havirati értesítése. —

Arad, január 4.

Ami eddig a magyar közvéleményben csak homályos sejtelemként lappangott, az most bizonyossággá erősödött. Egy pétervári, megbízható forrásból eredő híradás közli, hogy a magyarországi pánszláv mozgalmak orosz talajon fakadnak és orosz pénzen folyik a féktelen agitáció a magyar állameszme ellen. A segélyakció élén az orosz kormány bizalmas emberei állnak, akik óriási összegeket bocsátanak a felvidéki tót papok rendelkezésére, hogy minél szélesebb körben keltsenek propagandát. A mozgalom kitűnően van szervezve és az irányítás Csehországon és Karinthián át történik. A magyar kormány mindedig tétlenül szemlélte a felvidéken történt izgatást, de most már elodázhatlan kötelessége, hogy erélyes közbelépésével gátat vessen a pánszláv agitátorok kárhuzatos működése elé, mielőtt azok nagyobb eredményeket érhetnének el.

A leleplezésről fővárosi tudósítónk a következőket jelenti:

A *M. H.* mai számában egy Pétervárról beavatott helyről kapott szenzációs cikk látott napvilágot, amely elmondja, hogy Oroszországban a művelt társadalom minden rétege figyelemmel kíséri a magyarországi és ausztria eseményeket. Itt senki sem csinál titkot abból, hogy a mi manapság a monarchiában történik, az a hagyományos orosz politika reakcióválaszának örvedetes eredménye. Az oro-

szok ma nagyobb sovíniszták, mint valaha, egyrészt a nemzetközi szocializmus miatt, másrészt az európai nemzeteknek a japáni háboru alatt megnyilatkozott ellenszenv következtében. A birodalom és az orosz nép jövője érdekében sürgős kötelességnek tekintik megteremteni a legszorosabb szellemi és politikai érdekközösséget valamennyi szláv nemzetiséggel.

A munka serényen folyik. *Izvolzski* orosz külügyminiszter előkelő állásu barátai állandó összeköttetésben vannak a monarchiabeli nemzetiségek vezetőivel. Orosz forrásból kerül pénz *Laibachba*, *Prágába* és Prágán át felső Magyarországra. A Lajtán innen és túl táplált mozgalmak tervszerűen irányíthatnak és istápolthatnak Pétervárról. Az osztrák Reichsrath egy cseh nemzetiségi tagja, aki közvetítőként látszik szerepelni az oroszországi a pánszláv akció és a monarchiában élő szláv nemzetiségek között, akinek Krimában vannak birtokai és intim barátja pánszláv propaganda egyik vezérének *Komarov* tábornoknak maga is megerősítette azon híresztelés valódiságát, hogy a magyarországi pánszláv mozgalmakat Pétervárról Prágán keresztül befolyásolják.

Igy prágai ajánlatra jutott három magyarországi tót nemzetiségű egyén Pétervárra, a központi cenzura hivatal sajtóosztályáa. E sajtóosztály élén *Sztolypin* egyik legbizalmasabb embere, *Delgart* gróf áll, akinek hatásköre alatt álló honfitársaink nem cikkeket olvasnak, hanem cikkeket küldenek Magyarországra. Az orosz kormány már a múlt század derekán sem sajnálta a pénzt azoktól, akik szolgálatot tesznek a pánszlávizmusnak és így többek között tetemes összegekkel segítette *Kollár* János pesti tót evangélikus papot. Hogy ma is többen kapnak a felsőmagyarországi tót papok és agitátorok közül

oroszföldről eredő segílyt, az szinte kétségtelen.

A cikket politikai körökben élénken kommentálják és valószínű, hogy a parlamenti szünet utáni első ülésen interpelláció tárgyát is fogja képezni.

Az allensteini dráma.

Ujabb gyilkosság.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 4.

Néhány évvel ezelőtt világszerte nagy felháborítást keltett *Bilse* német hadnagyok egy könyve: *Egy kis garnizonból*, amely ama ferde viszonyokat vázolja, amelyek a német hadseregben uralkodnak. Mindenki azt hitte, hogy a regény kiszínezve tárgyalja a német katonatiszti erkölcsöket, de a Németországban legutóbb történt események beigazolják a hadsereg ellen emelt összes vádak. A *Hardenper* számos olyan dolgot hozott nyilvánosságra, amely éppen nem válik dicsőségére a német hadseregnek, az allensteini gyilkosság pedig borszasztó képét mutatja azon erkölcsi szültségre, amely a német katonai életet megmértelyezte.

Berlinből táviratozzák, hogy a *Goeben*-perben a vizsgálatot *Goeben* százados ellen befejezték és a hadbírószak legközelebb már ítékezni is fog az ügyben. Nem bizonyos, hogy a pert együtt tárgyalják a meggyilkolt *Schönebeck* őrnagy perével, mert a polgári bíróság még alig kezdett hozzá az eljárásához.

Goeben egy barátja, aki őt vallomása letétele után meglátogatta, kijelenti, hogy *Goeben* teljesen nyugodt és úgy látszik, hogy már szerelméből is kiábrándult, mivel a vizsgálatot vezető hadbíró elmondotta neki, hogy a vizsgálat folyamán kiderült, miszerint *Schönebeck* nének számos más tiszttel is volt viszonya. Bizonyosra vehető, hogy a vizsgálat befejezése az allensteini garnizon több tisztje elleni fegyelmi eljárással fog végződni.

E katonai botrányokkal egyidejűleg nyilvánosságra kerül egy másik szenzációs bűneset is, amelynek eredete ezelőtt mintegy három hónapra vezethető vissza.

Wilmersdorf községben, közel Berlin mellett egy kis városkában lakott egy *Lewadowszky* nevű főerdész, akinek felesége született *Korss* báróé, igen szép asszony. A főerdész gyakran tett hosszabb hivatalos utat és ezen idő alatt neje több tiszttel szerelmi viszonyt folytatott. Három hónappal ezelőtt a férj egy vasárnap délután utjáról váratlanul hazaérkezett és feleségét egy *Schmiedt* nevű hadnagygyal a legbizalmasabb téte a tetején találta. *Lewadowszky* egy szót sem szólt, de a szerelmesek még fel sem ocsudhattak meglepetésükből, már revolvert rántott és hasba lökte a hadnagyot. Azután egészen nyugodtan elhagyta a házat.

A megsebesült *Schmiedt* hadnagyot a főerdész neje egy orvos segítségével titokban egy szanatóriumba szállította, ahol rögtön megoperálták. A műtét azonban nem sikerült, a hadnagy pár nap múlva meghalt. Azt a hírt terjesztették, hogy a hadnagy egy vadászaton véletlenül megsebesült és a lapok is ilyen alakban parentálták el. Most azonban a berlini rendőrséghez egy névtelen levél érkezett, amely a fent leírt módon adja elő az esetet.

A rendőrség azonnal megindította a vizsgálatot és kihallgatta a főerdészt, aki megtörve mindent bevallott. *Lewadowszkyt* letartóztatták.

Ófelsége a teazsuron.

*

— *Lapunknak a teremből kiküldött tudósítójától.* —

*

Ófelsége — mint előre jeleztük — még tegnapelőtt Aradra érkezett *Paar* gróf lovassági tábornok, főhadsegéd kíséretében és tegnap megjelent a holnapi teazsuron. A király az Iparosház nagytermeig vezető utat nem lovasuton, hanem gyalog tette meg, kijelentvén, hogy a multkor elszédült a tulzott sebeségtől. A Szentháromság szobor előtt feltűnt ófelségének a *Lloyd* klub felett függő tábla: *48 as Múzeum*.

— Ez tévedés, felséges uram — magyarázta *Paar* gróf. — Ez nem 48 as, hanem 21 es múzeum.

Ezután a király *Paar* gróf társaságában akadálytalanul tette meg az utat az Iparosház nagytermeig, amelynek bejáratánál *Lócs* Rezső és *Wadowszky* Gusztáv fogadták ófelségét.

— Ön, ugye bár, ménesi *Lócs* Rezső? — fordult a király *Lócs* Rezsőhöz. — Kitől kapta a nemességet?

— Felségedtől, felséges uram.

— Pardon, egészen elfelejtettem, — mosolygott a király.

Ófelsége ezután *Wadowszky* Gusztávot szólította meg:

— Ugy hallom, hogy ön semmi áron sem akar szinügyi bizottsági tag lenni? Szívesen látom, csak pályázzék kedves *Wadowszky*.

— Felséged óhaja parancs — válaszolt mély meghajlással *Wadowszky*.

— Jó, hogy felséged kapacitálta — szólt közbe *Paar* gróf — enélkül bizonyára nem pályázt volna.

Ófelsége ezután a terembe lépett, ahol mosolyogva jegyezte meg:

— Nagyon örülök, hogy ilyen jól mulatnak a szegény özvegyek javára. A belépti díj ugye bár csak két korona? Senki sem fizet többet?

— Senki, felséges uram — válaszolt *Lócs* Rezső.

— Ez nagyon szép, ennek nagyon örülök — mondta a király. Majd a teacsészékre mutatott ófelsége:

— Ezek ugye bár csészék? — kérdezte.

— Igen felséges uram. Ezek pedig kavalak — válaszolt *Wadowszky* Gusztáv a kanalakra mutatva.

— Nagyon örülök — mondta ófelsége, miközben körülnézett a teremben. Néhány másodpernyi szünet után a király a következő megjegyzést tette:

— Nagyon szép, hogy a zsuron az összes társadalmi rétegek képviselve vannak, ami annál kellemesebb, mert mindenki külön asztalkához ülhet.

Ófelsége ezután, az uraktól kísérve, körülnézett a teremben. — Eközben mosolyogva jegyezte meg:

— Nagyon szép hölgyek vannak itt. Vannak még szebbek is Aradon?

— Nincsenek felséges uram — válaszolt *Lócs* Rezső.

— Ennek nagyon örülök, szólt a király, aki ezután a terem tulsó sarkába mutatott:

— Kedvelt hívem *Lócs*, ki az a szép hölgy ott?

Lócs mély hajlongások közepette adta meg a választ:

— Az, felséges uram, *Zubor* Andor.

— Igen? — mosolygott a király. — Akkor rosszul láttam, mert nem is olyan szép. Kérem a kedves aljegyzőt.

Wadowszky Gusztáv nyomban *Zubor*hoz rohant, majd pedig lihegve jelentette a királynak:

— Rögton ön, csak néhány sandwich-t eszik.

Zubor csakhamar meg is jelent ófelsége előtt, aki e szavakkal fogadta:

— Nagyon örülök, kedves *Zubor*, hogy annyi sandwich-t eszik a szegény özvegyek javára.

Ófelsége ezután megpillantotta *Grósz* Samut és így szólította meg:

— Önnel már találkoztam a katolikus legényegyletben.

— Felséges uram, az egy másik *Grósz* Samu lehetett — válaszolt izgatottan *Grósz* Samu.

Majd ófelsége *Tolnay* Ákos festőművészhez ment, aki gyönyörű feleségévelült egy asztalkánál.

— Nagyon sajnálom, kedves *Tolnay*, — mondta a király — hogy kibukott a törvényhatósági bizottságból.

Tolnay Ákos után *Tolnai* János dr. részesült a királyi megszólításban:

— Ön, kedves *Tolnay*, gyönyörű képeket fest, szólt mosolyogva ófelsége.

A király ezután bámulatos tájékozódottsággal érdeklődött *Lócs* Rezsőnél a helyi kapacitások iránt, akik közül ekkor feltűnt *Barabás* Béla.

— Rokona ön *Barabás* Bélának, a cseh delegáció elnökének? — kérdezte ófelsége.

— Felséges uram, én a magyar delegáció elnöke vagyok — válaszolt *Barabás*.

— Nem baj, ez oly mindegy, szólt közbe *Paar* gróf.

Barabás ezután *Lócs* Rezső, *Wadowszky* Gusztáv, *Zubor* Andor és *Grósz* Samu nevében üdvözölte a királyt, hálát adván gyors felgyógyulásáért.

— Mit ér a teazsur, ha nincs egészség — jegyezte meg ófelsége, majd pedig így folytatta:

— Ugy hallom, hogy önök a teazsur formálításait már elintézték és innen még az est folyamán elutaznak a Központi-szálloda téli kertjébe.

— Igen, felséges uram, ott fontos ügyeket kell elintéznünk.

— Remélem, nem lesz baj — jegyezte meg a király.

— Nem, felséges uram, bizonyos, hogy olyan bort öntünk a pcharunkba, smilyent *Wekerle* . . . azaz pardon . . . Rónai akar . . .

Barabás ezután kezét nyujtva bucsuzott ófelségtől. Miközben a királynak *Andrényi* Károlyt bemutatották, megszólalt *Zellner* Sándor személyes vezetése alatt a katonazenekar.

— A háziezred zenekara kitűnő, — jegyezte meg ófelsége.

— Igen, felséges uram. Ez már a második teazsur — válaszolt *Andrényi* Károly.

— *Zellner* dirigálja a filharmonikusokat is? — kérdezte ezután ófelsége.

— Igen, felséges uram — válaszolt *Andrényi*.

Lócs Rezső ekkor a közelben álló *Prohászka* László dr. ra mutatott:

— Itt van felséges uram egy kitűnő zene-szakértő.

— Mutassák be — szólt a király. *Lócs* oda-intette *Prohászka* dr.-t és beakarta mutatni ófelségének, de ekkor hirtelen közbelépett *Paar* gróf főhadsegéd:

— Majd én mutatom be — sugta oda *Lócs* Rezsőnek és *Prohászka*ra mutatva így szólt:

— Bemutatom felségednek *Hecht* dr.-t.

— De bocsánat — csodálkozott *Prohászka* — én . . . dr. . . .

— *Paar* gróf hirtelen közbevágott:

— Pardon, felséges uram, tévedtem . . . *Tisch* dr. . . .

— Ez is tévedés, én *Prohászka* vagyok — szólt idegesen *Prohászka* dr. . . .

Ófelsége csodálkozva nézett rá:

— Mintha ezt a nevet már hallottam volna — mondta, — azután saikon fordult es *Paar* gróf kíséretében még a mult héten elutazott.

— nyi.

A lovagias Szilveszter-est.

Tömeges páros viaskodás.

Ez az év is jól kezdődik!

Arad, január 4.

Szilveszter éjszakáján, mikor a legbékésebb családapákkal is megörtenik, hogy valami részeg alak a *szükre* lép, mikor hazafelé haladnak, Szilveszter éjszakáján zajos táncvigalom folyt le a Fehér Kereszt szálloda egyik termében. A zajos táncvigalom, amint később kiderült, voltaképpen lovagias ságtenjesztés céljából zajlott le, s a mulatság végnyulványai majdnem a párbajterem ajtajáig vezettek.

Tudvalevő ugyanis, hogy Szilveszterkor a nép és a katonaság eláraszja az összes éttermet és kávéházakat. Magától értődik, hogy ilyenkor az arisztokrácia otthon marad, nehogy összekeverődjék a néppel és a katonasággal. Akik azonban nem akarnak otthon maradni, azok szigorúan zártkörű táncvigalomra tömörülnek és zártkörűleg és szigorúan táncvigadnak az ugyanevezett késő hajnali órákig.

Ilyen szigorú mulatság volt a fentebb említett táncvigalom is. A rendezők — kommuniké-nyelven szólva, — fáradhatatlan buzgósággal működtek közre. A deficit mindössze néhány százalékkal haladta felül a magyar állam hadügyi költségeit, a boszton ellenben igen szépen ment a sima parketten. A szigorúan és zártkörűleg mulatók a legjobb kedélyhangulatban oszlottak szét, miközben a főrendező kiszámította, hogy a deficit fillérre váltása után a hiányzó fillérekét három és fél társzékér csak öt nap alatt tudná elszállítani a mulatság színhelyéről. Az a két négyes, amit a mulatságon lejtettek, számtalan ötösbe, sőt tizesbe került.

És itt kezdődött az ügy lovagias része. A mulatságtól távolálló aranyifjuság kebelében ugyanis többen megsértődtek, mert nem vehettek részt a deficit fedezésében. A rendezőséget többen provokálták, mire számtalan lovagias affér támadt.

A rendezőség egyszerűen provokálta önmagát, azaz az egyik rendező a másik rendezőt a másik rendező az egyik rendezőt, a két rendező a többieket, a többiek egymást, a megsértődött meghivatlanok pedig mindenkit, aki él. Nehéz és nagyterjedelmű tárgyalások következtek, melyekben rendezők voltak az ellenfelek és rendezők voltak a segédek. A rendezők az egyik kezükkel jegyzőkönyvet irtak, a másikkal provokálták egymást. Megtörtént, hogy az egyik rendező tévedésből önmagát provokálta, ezt az ügyet azonban sikerült békésen elintézni, noha a segédek mindenáron fegyveres tere akarták terelni az affért. Egy közepes tehetségű matematika-professzor vállalkozott az afférek számának megállapítására, de mielőtt a bonyodalmas számtani műveletet befejezhette volna, kitört rajta a téboly. A papírkereskedelem a nagyarányú jegyzőkönyvgyártás folytán tetemes lendületet vett és *Gennari* elhatározta, hogy a jó szellem segítségével Aradon alapítja meg a tervbevett kardgyárat. A fegyverkereskedésekben megtöltötték a kardokat, kiköszörülték a pisztolyokat és a vivótermek tulajdonosai egy jobb jövő reményében három napig pezsgőt ebédelték.

A jól kezdődő esztendő vérpatakkal kecsgető napjai azonban nem váltották be az ígéretekét. A lovagias tárgyalások során kiderült, hogy a meg nem hívottak meg nem hívása nem képez becsületsértést, hogy továbbá az összes afférok félreértésen alapulnak, hogy a deficit fedezésében ezáltal meg nem hívottak is résztvehetnek, hogy senki sem akar vért ontani és így tovább. A jegyzőkönyveket a'írták, a vivóteremtulajdonosok ma este

már fekete retket vacsoráztak és jövő Szilveszterkor ismét zártkörűleg és szigorúan fognak táncvigadni a mulatság résztvevői.

MULATSÁGOK.

A polgári nőegylet teája.

Arad, január 4

A jótékonyág nemes szándéka holnap derűs életet varázsol az *Iparosház* nagytermébe. Bizonyára közvetlen, vig élet fog uralkodni, bizonyosságul annak, hogy Aradváros közönsége szívesen jelenik meg a polgári jótékony nőegylet által rendezett tea-zsurokon, amelyek humánus célt szolgálnak.

Az apró felterített tea asztalkák mellett élénk nyüzsgés forgás lesz. Finom, elegáns női kezek nyujják át a párologó teát és a hozzá tartozó süteményeket a zsúr közönségének, a mely előreláthatólag zsufolásig meg fogja tölteni a tágas termet, hiszen a belépő díj mindössze két korona és ezért mindenki ingyen teát kap.

A zsúr élénkségét, a derűs hangulatot bizonyára fokozni fogja a katona zenekar hangversenye. A házezred zenekara teljes számban ott lesz a zsuron és *Zellner* karmester vezetése alatt a legújabb zeneszámokat fogja előadni.

Az aradi polgári jótékony nőegylet egyszerű, közvetlen módon segít a szegény özvegy asszonyokon. Már hétfőn kiosztja közöttük a teazsurból befolyt összeget. Bis dat, qui cito dat, ez az elve a jótékony nőegyletnek, nem pedig a jótékonyág bürokratikus kezelése.

Aradváros közönsége bizonyára szép számban fog áldozni a jótékonyág oltárán, hiszen amit kap, az fölér a esekély áldozattal. A teazsur rendezése körül főleg özv. *Purgly* Jánosné, *Löcs* Rezső és neje és *Wadowszky* Gusztáv és neje fáradoznak.

(=) Tanító-bál. Minden év február elseje Aradon a tanítók napja. Ekkor tesznek tanúságot a mi derék paedagógusaink arról, hogy nemcsak az iskolában, hanem a bálrendezés terén is megállják a sarat. Már tizenöt esztendeje van minden február elsején az anyagi és erkölcsi sikerekben folyton gyarapodó tanító-bál. E hosszú és tisztos múlt bizonyítéka annak, hogy az idő vasfoga mindennek árt, csak a tanítóbálnak nem. Ma már a jó mulatság fogalmával egyet jelent a tanító bálra elmenni. A rendezőség figyelme kiterjed minden csekély dolgokra is, főlegyekezete a közönség mulatságának biztosítása. A tombola, a mulatság kedélyes játéka ismét meglesz. A mulatság jótékonycélú, mert tiszta jövedelme évenként tetemes összeggel gyarapítja a tanító árvák és özvegyek alapját.

(=) Magántisztviselők mulatsága. Az Aradi Magántisztviselők egyesületének folyó hó 11 én megtartandó hangversenynyel egybekötött táncvigalma iránt napról napra fokozódik az érdeklődés. A rendező bizottság ma kezdte meg a meghívók szétküldését és kéri mindazokat, kik ily meghívókra igényt tartanak, szíveskedjenek azt az egyesület helyiségében (Központi-szálloda) esténként 7 től 10 óráig ülésező vigalmi bizottságnál szóban vagy írásban bejelenteni. A hangverseny előreláthatólag rendkívüli élvezetet fog nyújtani, már a kiváló műkedvelők előadása által is, de különösen fokozza az érdeklődést *Komlóssy* Emma énekművésznőnek, — ki Arad város közönségét az elmúlt napokban hódította meg — rendkívüli műsora, melyben művészet és egyéniségének varázsa ki-fejezésre jut.

(=) A Máv. dalegylet hangversenye. Az aradi „Máv. dalegyet“ február hó 1 én nagy-szabású hangversenynyel egybekötött táncestélyt rendez, melynek részletes műsorát legközelebb fogja közzé tenni. Ezen estély az idel farsang egyik legsikerültebb vasutas estélyének ígérkezik.

A bán-válság.

Rauch báró és Wekerle Bécsben.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 4.

Ugy látszik, a bánválságról szállongó híreknek komoly alapjuk van. Noha a félhivatalos tudósítások váltig tagadják, hogy *Rakodczay* bánnak nem sikerült akciója megkezdéséhez valamire való pártot szerveznie, a tények másról tanuskodnak. Minden valószínűség amellett szól, hogy *Rakodczay* demisszionálása már csak napok kérdése s hogy utódja Rauch báró lesz.

Budapesti tudósítónk táviratozza: A kormány tagjai ma déli tizenkét órakor értekezletre gyűltek össze a miniszterelnöki palotában. A tanácskozáson *Kossuth* Ferenc kivételével a kormány minden tagja résztvett. A tanácskozás tárgyát a horvát ügyek, *Rakodczay* Sándor horvát bán jelentése és *Rauch* báró előterjesztései képezték. A báni állás tekintetében úgy áll a dolog, hogy *Rakodczay* jelenleg nincs elejtve, de nem lehetetlen, hogy a bécsi tanácskozás során aktuálissá váljék a bánváltás. A miniszterelnök tárgyalása Rauch báróval a bán tudtával és beleegyezésével történt.

Wekerle Sándor miniszterelnök és *Rauch* Pál báró Bécsbe utazott. Megjelenik-e Rauch báró most — kihallgatáson, az a király elhatározásától függ. A horvát kérdés megoldásának főakadálya Horvátországban van, ahol azok az emberek sem tartanak össze, akik különben együtt-éreznek. Az egyetértés helyett személyi torzalkodások vannak napirenden és ez az oka annak, hogy megállapodásra jutni nem lehet.

Késő éjjel táviratozzák: A régóta húzódo horvát válság, ugylátszik döntő pontra fog jutni a legközelebbi napokban. A válság megoldására a kormány *Rauch* Pál bárót szemelte ki, aki Horvátországban igen népszerű ember, de az utóbbi időben a politikától visszavonultan élt. Rauch báró tizenkét évvel ezelőtt már komoly jelöltként szerepelt a báni méltóságra. Az ő atyja kötötte meg 1848-ban a horvát magyar kiegyezést. Rauch báró *Wekerle* meghívására már napok óta Budapesten tartózkodik és állandóan tárgyal a miniszterelnökkel. A tárgyalások a mai nap folyamán befejezést nyertek. Rauch báró ma a fővárosban levő összes minisztereket meglátogatta és előterjesztette nekik azon programot, a melynek alapján Horvátországban rendet akar teremteni. A terv úgy látszik megnyerte a kabinet tetszését, mert Rauch Pál báró ma este Bécsbe utazott. *Wekerle* miniszterelnök szintén Bécsben van és holnap délelőtt a királynak jelentést fog tenni. Bejelenti *Rakodczay* Sándor bán lemondását, annak elfogadását fogja kérni s egyszersmind előterjeszti a királynak, hogy Rauch Pál báró bizonyos feltételek mellett hajlandó a báni állás átvételére.

A király közvetlenül Wekerle kihallgatása után Rauch bárót fogadja, aki bemutatja programját, amely bizonyára a király jóváhagyását fogja megnyerni. Valószínű, hogy még a holnap nap folyamán Rauch báró banná lesz kinevezve. Ezután az újbán azonnal ki fogja nevezni a három osztályfőnököt és megteszi az előkészületeket a választásokra.

A gyilkos mérnök.

Gyilkosság a szobaleány miatt.

— Az Aradi Közlöny távirati értesítése. —

Arad, január 4

Megemlékeztünk már arról a szenzációs, de részleteiben még felderítésre váró gyilkosságról, amelyet a nagybocskói vegyészeti gyár egyik mérnöke követett el. A gyilkosság részleteiről most a következőket jelentik:

Antos Ferenc vegyész mérnök a nagybocskói Klotild-gyárban, amelynek Frankl Sándor az igazgatója. Csak nemrégiben került a gyárhoz. Még egészen fiatal ember, Budapestről jött le Nagybocskóra. Tavaly házasodott meg szeretetreméltó kedves modorú csakhamar megkedvelék. A gyárnak sok tisztviselője van, többnyire nős, családi emberek. Ezek között érthető szenzációt keltett a gyilkosság. Antosék a gyár közelében, a Tisza folyó partján laknak. Családi életük a legzavartalanabb volt. És most lecsapott a kis mérnök lakására a sötét tragédia.

Antosék cselédt tartottak. Viruló szép fiatal leány: Szancsuk Mária volt a szobalányuk. Egy itteni vegyészeti munkásnak a gyermeke, Szancsuk Máriának — mint ez már itt szokás — *völégénye* is volt. Krainberger Antal kőművesegéd, a gyár munkása udvarolt a szép leánynak. Esténként, munka után sokszor meglátogatta őt. Antos eleinte nem tudott semmit sem erről és amikor a fiatal ember gyakori látogatásáról értesült, szigorúan tiltotta ezeket az éjjeli látogatásokat. Többször ráparancsolt Krainbergerre, hogy ne merje átlépni a ház küszöbét. Egy idő óta a leány is elhidegült völégénye iránt és nem akarta fogadni többé a legényt. Ez a változás különösnek tűnt fel a szerelmes Krainberger előtt. Nem akart bele nyugodni a rideg elutasításba és többször kérte Antos mérnököt, engedje meg, hogy a leányhoz járjon. — Antos ingerülten megtiltotta ezt neki. Szancsuk Mária is hajthatatlan maradt.

Ma éjjel aztán a tilalom ellenére ismét Antosék lakásához ment Krainberger. Egy fadorong volt a kezében, úgy lépett a verandára. A zajra a mérnök az ablakhoz jött és a fiatal emberre kiáltott:

— *Takarodjék innen, mert lelövöm!*

Krainberger ekkor arra kérte Antost, hogy engedje be őt a konyhába, de választ sem várva, kinyitotta a lakás ajtaját és a konyhába lépett.

A leány, mikor volt kedvesét meglátta, ijedten sikoltani kezdett. A következő percben megnyitott a szembe levő ajtó és ott állott a mérnök.

— Mit keresel itt a házamban? kiáltott a fiatal emberre. A leány sírva menekült Antos mögé. Krainberger pedig felemelte a döröngjét.

— Ez a leány az enyém, — kiáltotta. Nem adom oda senkinek sem.

A következő percben revolverdörrenés

hangozott el. Krainberger felsikoltott. *A golyó a szívében találta.*

— Gyilkos! Gyilkos! ordította hörögve. Aztán kiszaladt a verandára, ahol két barátja várakozott reá.

— János, segíts rajtam, megöltek! mondta elhaló hangon.

Többször nem tudott szólni. Összeesett a padlózatán és *egy két pillanat múlva meghalt*

Antos mérnök nyomban a közeli csendőrlaktanyára sietett. Jelentést tett az esetről. Vallomásáról jegyzőkönyvet vettek föl és még az éjszaka folyamán távirailag értesítették az ügyészséget a gyilkosságról. Krainberger holttestét otthagyták a nyitott verandán. Délután két óráig hevert itten a fiatal munkás hullája. A hó egészen belepte. A házat csendőrök vették körül és megszámlálhatatlan népömeg. Mindenki látni akarta a szerencsétlen véget ért legényt holttestét.

A mármaroszigeti törvényezék központi vizsgálóbírája, *Bencsik János dr.* délután két órákor érkezett Nagybocskóra *Ádányi József* főügyész helyettes és *Heller Jakab dr.* törvényszéki orvos kíséretében. A vallatás azonnal megkezdődött. Először a szomorú eset főszereplőjét Antos Ferencet hallgatták ki. A mérnököt nagyon megrögt a gyilkosság. Állhatatosan hangoztatja ártatlanságát és azal védekezik, hogy önvédelemből lőtte le Krainberger Antalt, aki — szerinte — agyon akarta ütni őt. A fiatal embert egyszersmindenkorra kitiltotta az házból. Ez valósággal betört, fadoronggal támadt először a szobalányra azután reá. Nem lehetett eikerülni a gyilkosságot.

Antosét is borzasztóan megviselte a szörnyű izgalom. A mérnök alig tudott valami felvilágosítást adni. Nem volt tanuja a drámának. A szobában tartózkodott és sejtelmé sem volt arról, hogy mi történik a konyhában. Tud róla, hogy férje Krainberger több ízben kitiltotta a házból. Antos nagyon haragudott a kőművesegédre. Szancsuk Mária Antosék szobalánya nem val semmit sem. Naphosszat sir, nem lehet kivenni belőle egy szót sem.

A vizsgálóbíró ezután még több tanút hallgatott ki. A vizsgálat eddigi eredményét természetesen titokban tartják, annyi azonban kiszivárgott, hogy a romantikus részleteknek nincs híján Antos mérnök és Krainberger Antal halálos végű viadala.

Megrázó jelenet volt az, mikor a szerencsétlen kőművesegéd holttestét levitték a mérnöki lakás verandájáról a ház udvarára. Egy törődött öreg ember Krainberger édesapja előrohant a bámészkodó néptömeg közül és szörnyű átkokat szórt fia megölőjére. Azután zokogni kezdett keservesen. Ráborult a hideg tetemre, a leg tudták elvinni onnan. Majd hatarohant és *egy vasvillával tért vissza.* Egyenesen Antos mérnökre támadt, ha nem fogják le, talán meg is öli Antost. Krainberger öreg édesanyja, mikor a fia haláláról értesült, ájultan esett össze, azután örjöngeni kezdett.

A Klotild vegyészeti gyár munkásai ma délután gyűlést tartottak. Nagyon el vannak keseredve munkástársuk megölése miatt. Szigorú vizsgálatot követelnek és elhatározták, hogy szép temetést rendeznek Krainberger Antalnak. Ezért felkérték a mármaroszigeti munkásságot, hogy vegyen minél nagyobb számban részt az agyonlőtt kőművesegéd végtisztességén. Ezt a mármaroszigeti munkások meg is ígérték és holnap husztagnyi küldöttséggel képviselik magukat a temetésen. A sírnál beszédeket fognak tartani. Holnap temetik Krainberger Antalt.

HIREK.

Kegyelmet a fáknak!

Arad, január 4

A tanács ma kegyelmi széklet ült. Látszott a magas szenatus urain, hogy szívük vágyát követik. Örömmel utasították el a villamos társaság kérelmét. A kérelem eléggé megmagyarázza azt, hogy a tanács határozathozatal előtt áttelepítette néhány napra Schweitz-ot.

Arad város tanácsa megelőzte a magyar parlamentet, megelőzte az ugynevezett művelt nyugatot és megcselekedett egy világra szóló szenzációt.

Népszavazást rendelt el a — Batthyány-utcában. Szavaztatott a felől: vajjon az árnyat adó fákat kivágassa-e? Kivágassa, vagy kegyelmet osztogasson és ne vegye el azt, a mit adni nem tud.

A fák a villamos vezetéknek állanak útjában. A villamos erő, a titáni hatalmu villamos erő útja, pályája, akadályra akadt. A villamos erő, mely átjárt évmilliárdos hegyóriások testén, mely igába hajtja Niagara zuhatagot, megakadt az apró, zöld színű leveleken, a gyöngy virágszirmokon.

Mondja meg anyja, szép huga már most, mondja meg az egész Batthyány-utca: kegyelem, vagy halál? Égig nyuljanak, vagy a napszamosok fejszecsapásai alatt hullásák eporba fejkoronáját a Batthyány-utca gyönyörű fáit?

A nép a maga haragiában rettenetes. Haragudott, szörnyen haragudott a fákra. Miért? Ki tudná megmondani? Lehet, hogy Apponyi az oka. Miért járt Amerikában, miért vette észre a fák kultuszát, miért rendelt napot a fáknak?

Elég az hozzá, hogy a Batthyány-utca népe halált mondott a fákra. Nem imponált neki a hosszú patronus, aki oltalmazó kezeit kiterjeszti a legmagasabb fa fölé is.

A nép azonban tudvalevőleg nálunk éppen csak hogy szavaz. Határozni az urak határoznak.

A gazdasági szék, amelyet rideg gazdasági kérdések izgatnak, — osodák csodája! — lágyabb szívű, mint az a nép, amely ezuttal a Batthyány-utcai háziurak képviseltek. A gazdasági széknek nem imponált a népszavazat. Határozott. Kegyelem a fáknak. És a fák kegyelmet kaptak. A tanácsma, fájo szívvel bár, derátette aranybülláját a gazdasági szék irására. Aláírta a kegyelmi kérvényt.

Okosan tette. Mert villam ide, haladás oda, a fáinkat nem engedjük! Szükségünk van rájuk ebben a gyárfüsttől és portól, piszoktól megfertőzött levegőjü városban.

Fát és virágot mindenüvé, ahol eddig még nincs. Oly kevés van, hogy még az élemedett vén fákat is annyi szeretettel kell ápolnunk, mint késő unokák az ősök relikviáit. Relikviái ezek a fák egy olyan kornak, melyben az emberek még nem építettek be minden talpalatnyi földet, még nem laktak felhőkarcoló bérkaszárnyákban, még nem voltak stáj-

geroló háziurak és házbérrel adós maradó pártájok.

Uj fákat kell ültetni, nem a régieket elpusztítani. A modern városépítésnek ezt az alapelvét most, a városrendezés küszöbén kell a legerősebben hangsúlyoznunk. Mikor városszépítésről, a közegészség ügyének fontos tényezőiről van szó, fapusztítást engedélyezni legalább is következetlenség. Több ennél: vandalizmus.

Ott van mementónak az Orozy utca.

Szaporodnak az angyalok.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 4

Az elmúlt évben országsszerte nagy izgalmat okozott egy *Fülöp* Julia nevű debreceni tudósnőnek tömeges angyalcsinálási esete. A debreceni botrányt rövid idő múlva nyomon követte a hódmezővásárhelyi angyalcsinálás. Ez a sötét bűn valósággal országos epidemiává fejlődött. A nyáron nem múlt el nap, hogy egyik vagy másik városban vagy községben le ne lepleztek volna egy-egy ilyen bűnös üzelmekkel foglalkozó kuruzslónőt. De talán sehol sem történt annyi angyalcsinálás, mint éppen Arad megyében.

Az aradi ügyösséghez nap-nap után érkeztek a környékbeli falvakból feljelentések szülésznők és kuruzslónők ellen és nem egy nyomozás *letartóztatással* végződött. Nem egy áldozat akadt, aki a szülésznő orvosságától meghalt, aki pedig dacára a gyógyszernek életben maradt, az veszedelmes betegségbe esett.

A napokban egy újabb ilyen eset történt Ószentanna községben. Egy *Muska* Száváné nevű asszony hashártya lobban meghalt. Az orvosok, akik megvizsgálták, gyanusnak találták az esetet, miért is felboncolták a hullát. A boncolás eredménye azután kétségtelenül megállapította, hogy a *szegény asszony egy kuruzslónő áldozata lett*, aki az asszony születendő gyermekét valami mérges labdacscsal megölte.

Az aradi ügyösség rendelkezésre megindították a vizsgálatot, amelynek során kiderült, hogy Muskáné egy német asszonyhoz járt. Ennek kitételé azonban eddig nem sikerült kikapcsolni. Az ószentanna csendőrség serényen nyomoz a bűnös asszony kitételének megállapítása céljából.

— *Suciu* János nem lép ki. A nemzetiségi pártnak házi pörpatvarát, úgy látják, el fogják simítani. Ismeretes, hogy a párt egyik tagja, *Suciu* János dr. bejelentette a pártból való kilépését, a melyet azonban eddig hivatalosan nem tárgyaltak. Most ez a levél tárgyalanná válik. A mint értesülünk, *Suciu* János dr. az aradi *Tribuna* holnap megjelenő, karácsonyi számában *nyílt levelet* tesz közzé, a melyben kijelenti, hogy a pártból nem lép ki. Az elnökséghez intézett levelével csak az volt a célja, hogy a pártban rendszerváltozás történjen. Személyek ellen, ugymond, nincs kifogása, de az tarthatatlan, hogy a pártban nincs fe yelem, nincs meg az az egyöntetűség, amely cselekvő képességéhez kell. A levél végén *Suciu* János dr. a nemzetiségi párt új, eleven működését sürgeti.

— *Az orosz sajtó gyásza.* Pétervárról jelentik, hogy ott ma Komorow az orosz publicisztika vezéralakja, a szláv mozgalmak szervezője és vezetője meghalt.

— *Egy temesvári pénztár tisztelet zavarai.* Temesvárról jelentik, hogy a város egyik legelőkelőbb pénztárára a

Temesvár József városi takarekpénztár néhány nap óta pénzzavarokkal küzd. A fővárosban akció indult meg, melyben több előkelő pénztár és magántőke vesz részt, a bajok orvoslására. Az akció sikerültnek tekinthető.

— *A Kossuth szobor helye.* A Kossuth Lajos asztaltársaság felkéri tagjait, hogy hétfőn este nyolc órakor a Jó pásztorhoz címzett vendéglőben megtartandó értekezleten minél számottevően jelenjenek meg. Az értekezlet tárgya: a Kossuth-szobor helyének véleges kijelölése.

— *Működik a Vezuv.* Rómából sürgönyzik, hogy a Vezuvon új kráter támadt, melyből tüzes láva tör ki. A közeli falvak lakói pánik félelem vesz erőt és fejét vesztve menekülnek lakásaikból.

— *Összeesküvés az özvegy cárné ellen.* Pétervárról jelentik: A rendőrség letartóztatott tizenkilenc embert, akiket azzal gyanúsít, hogy a cár anyja, *Mária Feodorovna* cárné ellen merényletet akartak elkövetni. A rendőrség úgy fedezte fel a merényletet, hogy az újságokban meglátott egy hirdetést, amelyben meghívták az elvtársakat Romanov Mária Feodorovna temetésére. Romanov Mária Feodorovna az özvegy cárné nevére.

— *Viszály Japán és Amerika között.* Londonból táviratozzák: San-Franciskóból jelentik: A kormány Kalifornia, Orogen és Washington államok főbb tábornokait Washingtonba hívta, hogy felvilágosítást adjanak a pari védelemről és a miliciának a tüzéségben való kiképzéséről. A kormány rendkívül sok hadiszert szállít a Fülöp-szigetekre s annyira siet a szállítással, hogy e célra nemcsak teherhajókat, hanem postahajókat is felhasznál. Vancouverben tegnapéjött komoly harc tört ki fehérek és japánok között. Egy európai ember bevverte egy japánok lakta ház ablakát, mire a japánok megtámadták. A közeli kikötőből több fehér ember sietett megtámadott társa segítségére. A japánok azonban többen voltak és megfutamodásra kényszerítették a fehéreket, akik közül többet késszurással megsebesítettek, egyet pedig megöltek. Ez esemény miatt rendkívül nagy az izgatottság.

— *A virágos halott.* Berlinből jelentik: Sajátságos módon vált meg az élettől *Grossman* Lujza huszonegy éves, föltűnően szép telefonos leány. A leány bezárkózott a szobájába, s amikor ma reggel nem jött ki, gyanusnak találták a dolgot. A lakók és egy rendőr betörték a szobába, ahol megrendítő látvány tárult eléjük. A szoba számtalan gyertyával ünnepiesen ki volt világítva, s minden virággal volt borítva. A leány piros rózsával a hajában, halva feküdt a pamlagon. Több revolverlövessel ölte meg magát. Az öngyilkosság oka boldogtalan szerelem.

— *A Harden-pör revíziója.* Berlinből táviratozzák: *Harden* ma bejelentette a legfőbb törnényszék elnökénél, hogy pöre revízióját fogja kérni. Ezt azzal indokolja meg, hogy a tárgyalást vezető elnök sok formahibát követett el. Megszorította a védelmet a nagy tömegben rendelkezésre álló bizonyítékok előterjesztésében. Ugy *Harden*, mint *Moltke* gróf a világ minden részéből kaptak táviratokat. Azok a lapok, melyek eddig nagy ellenszenvvel, vagy ridegen irtak *Harden*ről, most *Harden* mellett szóló hangzatos, hosszú cikkekben emlékeznek meg róla. Az ítéletet *tulszigorúnak, sőt rosszindulatúnak* mondják. Támadják a törvényszéket amiért a per-

felvételt keresztülhajszolta. *Harden* állapota ma rosszabbodott. Teljesen elgyöngült. Az este sem hozott javulást. *Harden* állapotára való tekintettel mozgalom indult meg, hogy a börtönbüntetést várfogságra változtassák át.

— *Eljegyzés.* *Kelemen* Gyula eljegyezte *Sass* Juliskát, *Sass* Istvánné bájós leányát.

Purjese Izidor aradi kereskedő eljegyezte *Merkler* Manó kurticsi kereskedő bájós leányát *Ilonkát*.

— *Orosz forradalmárok Berlinben.* Berlinből jelentik: Tegnap a rendőrség ismét tizenhét orosz forradalmárt tartóztatott le, köztük három asszonyt. A letartóztatottak nem antiszemita, hanem az oroszországi szociáldemokrata munkás-párt tagjai. A rendőrségnek tudomására jutott, hogy *Bloch* kereskedő házában titkos összejövetel lesz. Megfigyelés alá vették a kereskedő lakását és látták, hogy számos ismert orosz forradalmár megy be a házba. Este kilenc óra tájban a rendőrök körülfozták a házat, behatoltak a kereskedő lakásába s a bennlevőket igazolásra szólították fel. A vendégek kitételének megállapítása azonban nehézségekbe ütközött, mert a legtöbbnél két-három különböző névre szóló okiratot találtak. A rendőrség a lefoglalt iratokból mindazonáltal megállapította, hogy valamennyien az oroszországi szociálista munkáspárt tagjai.

— *Automobilon az északi sarkra.* Londonból jelentik: *Shakleton* hadnagy, aki a délisarkot akarja felkutatni s már elindult, utjának nagy részét automobilon fogja megtenni. Az expedíció Uj-Zeelandból gőzhajón megy, aztán partra szállva, a jeges vidéken szánkán vízi felszerelését és automobilon fog a sarkvidék felé hatolni. A felfedező út sikere attól függ, vajjon milyen nagy kiterjedésű jégmezőt talál a déli sarkon. Az automobil-szánkó bőven meg van rakva eleséggel, sátrakkal és benzinnel.

— *Főpásztori körlevél.* *Német* József felszentelt püspök, apostoli kormányzó XX. számú körlevelének kapcsán megemlékszik arról, hogy X. Pius pápa az idén üli áldozó papságának félszázados jubileumát. Felszólítja papságát, hogy a megünneplésre serényen készüljenek. A tulajdonképeni körlevélben közli a pápa motu proprioját a bibliai bizottságról, kongregációi és miniszteri rendeleteket, több könyvet ajánl s személyi változásokat hoz tudtul.

— *Herceg* — mint plebános Nagyszében városáé lesz a dicsőség, hogy valóságos herceget mondhat plebánosának. *Hohenlohe* Egon herceg, kit *Majláth* Gusztáv Károly gróf püspök a már körülbelül egy év óta üres nagyszébeni plebániára kinevez. A hercegnek az erdélyi római katolikus püspöki megye jövőjében egyházi körökben nagy szerepet tulajdonítanak. *Hohenlohe* most különben még Rómában van, ahol hittudományi tanulmányokat folytat. Plebániáját legközelebb elfoglalja.

— *A munkásbiztosító pénztár évről-évre.* Az aradi kerületi munkásbiztosító pénztár felhívja Arad kereskedői és ipari munkaadóit, hogy az 1907. év hátralékos tagsági járulékait legkésőbb január 10-ig fizessék be. A befizetésnek elmulasztása esetén a pénztár a törvény szerinti rendelkezései alapján kénytelen lesz a járulékoknak a közadók módjára való behajtását követelni és ezzel az érdekelt iparosoknak és kereskedőknek tetemes költséget okozni. A járulék tudvalevőleg férfi munkásoknál heti 42 fillér, női munkásoknál 27 fillér és tanoncoknál 18 fillér. A mai napon megkezdődött az új tagsági igazolványoknak kiadása, amelyeken már a február 1-jén életbe lépő magasabb járulékok vannak föltüntetve. Ezek a három szá-

zalékos járulékkulcs mellett és az országos munkásbetegsegélyző pénztár által megállapított hat napibérosztály szerint heti 18, 36, 54, 72, 90 és 126 fillér, az öt munkásnál kevesebbet alkalmazó iparosnál pedig két százalékos járulékkulcs alapul vétele mellett heti 12, 24, 36, 48, 60 és 84 fillér. A beteg tagok napi táppénzsegélye február 1-étől fogva a járulékoknak megfelelően emelkedik és az 1 korona, 2 korona, 3 korona, 4 korona, 5 korona és 7 korona átlagos napibérosszegnek felét fogja kiteni. Itt említjük meg, hogy a kerületi pénztár felügyelő-bizottsága szerdán, igazgatósága pedig *kedden* este 8 órakor ülést tart. Az utóbbinak tárgysorozata a következő: 1. A múlt ülés jegyzőkönyvének hitelesítése. 2. Elnöki jelentés. 3. Határozathozatal az új járulékok kivetési módjáról. 4. Javaslat házi gyógyszerár létesítése iránt. 5. Indítvány az orvoskérdés végleges rendezése dolgában. 6. Ideiglenes járadékok megállapítása. 7. Határozathozatal a pénztár hivatalos óráinak megváltoztatása tárgyában. 8. Az orvosi vegyes bizottság tagjainak megválasztása és több segélyezési kérvény. Mint-hogy a járadékok megállapításához az igazgatósági tagok egy harmadának jelenléte szükséges, az elnökség kéri a tagoknak minél nagyobb számban való megjelenését. Az igazgatósági ülést az ipartestületi bérlés ügyében kiküldött bizottság ülése követi.

— **Öngyilkosság az önkéntesség miatt** *Ujvidékről* táviratazzák: Schwarz Lipót újvidéki nagykereskedő Ottó nevű huszonegyéves fia ma agyonlőtte magát. Tettét abbéli elkeseredésében követte el, hogy rendes szolgálatra kellett bevonulnia a honvédséghez, mert elmulasztotta önkéntesi jogának a törvényszerű időben való bejelentését.

— **Ezüstlakoda'om.** Szép családi ünnepélyt ünnepelt Szilveszterkor Kohn Samu és neje, született Böhm Katalin. A szűk családi körben lefolyt ünnepen huszonöt éves házassági évfordulóját ülte meg a jubiláns pár, amelyhez az üdvözítő táviratok egész özöne érkezett a jelentőségteljes nap alkalmából.

— **Desewffy püspök hagyatékának leltározása.** Temesvárról táviratozzák: Madách Emánuel dr. kultuszminiszteri tanácsos ma délben Dénes Károly miniszteri számellenőr kíséretében Temesvárra érkezett néhai Desewffy Sándor püspök hagyatékának leltározása céljából. A leltározási munkálatok előreláthatólag több napot vesznek igénybe.

— **Utópia országa** Morus Tamásnak híres álmát megvalósítani készül egy maroknyi ember. A Daily News-nak egy newyorki híre szerint néhány hét múlva utra két Newyorkból egy ötszáz tagú társaság, hogy a Csöndes-óceánnak egy lakatlan szigetén megalapítsa Utópia országát. A mozgalomnak kieszélője és vezetője Prater E. L. amerikai publicista és szociológus. Prater abból a meggyőződésből indul ki, hogy a trösztök rendszere kiszívja az embereknek munkaerejét és életkedvét; elhatározta, hogy a maga együttműködési terve alapján kísérel meg a társadalom egy új alakjának megszervezését. Hirdetéseket tett közzé a lapokban, a melyekben minden jóra való embert felszólított arra, hogy csatlakozzék vállalkozásához; a vállalkozók 1500-1500 koronával tartoznak a közös alaphoz járulni. A sziget-társadalmat köztársasági alapon alakuló kormány fogja igazgatni, a melynek feje az évenként megválasztásra kerülő elnök lesz. A gyarmatosok naponként hat órán át kötelesek dolgozni és évenként egy-egy havi szünidőre tarthatnak számot. Prater felhívására ötszáz mindenféle nemzetiségű és mindenféle foglalkozást űző ember jelentkezett: amerikaiak, irek, oroszok, a kik

között van nyomdász, asztalos, tengerész, kovács, ács, még gyorsíró, sőt a görnyedésbe belefáradt hivatalnok is, továbbá számos mérszáros, a kikre mostanában igen rossz idő jár Amerikában.

— **Gyilkos család.** *Dévaról* jelentik: Bencsilla Péter livazényi vagyonos gazdálkodót az ottani havason meggyilkolva találták. Egész teste fejszecsapásoktól eredő súlyos sebekkel volt borítva. A csendőrség a vizsgálat folyamán a meggyilkolt lakásán kihallgatta ennek feleségét, aki azt vallotta, hogy a meggyilkoltnak pénzesládáját az elmúlt éjjel valaki feltörte. A ládát erre a csendőrök szintén megvizsgálták és konstatálták, hogy az egyáltalán nincs feltörve, bár belőle 2000 frt készpénz és egyéb drágaságok is hiányoztak. A tovább folytatott nyomozás során kiderült, hogy Bencsillát a saját atyja, anyja és felesége ölték meg, hogy pénzéhez hozzájussanak. A gyilkosokat a csendőrség a dévai ügyészség fogházába szállította.

— **Bellacini meghalt.** *Berlinből* kapjuk a hírt, hogy egy ottani kórházban meghalt *Bellacini* aki néhány évtized előtt feltűnést keltő művész volt. Bellacini leánya volt Hervayné, aki egy szenzációs bűnpörben szerepelt mint vádlott, Ausztriában.

— **Birtokcsere** Az aradi kir. törvényszék telekkönyvében az elmúlt héten a következő tulajdonjogi változásokat jegyezték fel: A nagy-szebeni földhitelintézet eladja az aradi 585. sz. tjkvben felvett Csiky Gergely-utca 11. sz. házat 18500 koronáért Berczy Pál és neje Smitol Annának. özv. Ortutay Gyuláné, Schertz Irén elad az aradi 3413. sz. tjkvben felvett ingatlanokból 7 hold 1474 □-ölet 9287 koronáért Török Jánosnak. Özv. Ortutay Gyuláné, Schertz Irén elad az aradi 3413. sz. tjkvben felvett ingatlanokból 31 hold 1159 □-ölet 25379 koronáért Kabát Györgynek. — Stefanov Pera eladja az aradi 1795. sz. tjkvben felvett szántót 800 koronáért Novák Nikolaenak. — Özv. Ortutay Gyuláné, Schertz Irén elad az aradi 3413. sz. tjkvben felvett ingatlanokból 23 hold 1292 □-ölet 27855 koronáért ifj. Gaál Pálnak. — Bella Mihály és neje, Smelka Rozália eladják az aradi 5203. sz. tjkvben felvett Temető-utca 4. sz. házat 1280 koronáért Román Vlada és neje Dresein Gyulának. — Szerbesz Mária eladja az aradi 997. sz. tjkvben felvett Háromveréb-utca 2. sz. házat 38200 koronáért Kovács Arthurné Sedivi Ottiliának. — Idősb Argyeleán Mihály és neje Strengár Terézia eladják az aradi 5450. sz. tjkvben felvett Csonka-utca 52. sz. házat 1400 koronáért Argyelán Jócának. — Ilka Péter és neje, Styr Katalin eladják az aradi 2403. sz. tjkvben felvett György-utca 51/a. sz. házat 2800 koronáért Takács Sándor és neje Eberhardt Emiliának. — Szegfü Róza eladja az aradi 1600. sz. tjkvben felvett Kosár-utca 13. sz. házat 3000 koronáért Oze Ágnesnek.

— **A szőke csuda.** *Szenes* Fülöp a minap felvitte két piktor kollégáját a műtermébe és megmutatta nekik készülő új képeit. Különösen felhívta a figyelmüket egy női fejre.

— Szép, nagyon szép! — mondta egyik kollégája. — Ezt kiálított tavaszszal?

— Igen!

— És mi lesz a címe?

— Kétféle címet talál'am. „A szőke csuda.”

— A szőke csuda! — kiáltott fel a látogató elképedve. — Hiszen ez a nő koromfekete haju!

— Persze — mondta Szemes diadalmasan — hiszen éppen azért szőke — csuda!

— **Statárium hét vármegyében.** Gazdasági és társadalmi mizériáink mellett még statáriumra volt szükségünk. No, de nyugtassuk meg a fölizgatott kedélyeket. Nem az embereket érinti a statárium, hanem a — teheneket. A gümőkörnek egyik főterjesztője ugyanis a gümőkör baktériumait tartalmazó tej és legtöbb ilyen baktériumot tartalmaz a tőgygümőkörös tehenek teje, mely éppen ezért emberekre és állatokra egyaránt nagyon veszedelmes. E veszély elhárítása végett a földművelésügyi miniszter elhatározta, hogy a tőgygümőkörös te-

heneket állami költségen megveszi és levágatja. Az irtást már legközelebb megkezdik s így rövidesen egész sereg tüdőbeteg tehen kerül szamatóriumi kezelés révén a bárd alá.

— **A vonat kalandja.** Különös kalandja akadt a napokban egyik biharmegyei vicinális vonatnak. Ez a gőzös Nagyvárad és Gyoma között végzi mindennapi sétáját. Ugylátszik, a mulkoriban kiszáradtak a kutak Gyomán, mert visszafelé jövet Nagy-Tóti állomáson kifogyott a víz a kazánból. Még néhány méterre elvitte volna a kocskat, de a mozdonyvezető ítéllete szerint az út közepén felmondják a kerekek a szolgálatot. Az utasok kétségbeesetten konstatálták, hogy nem tudnak tovább menni. Nagy-Tóti állomás mellett volt egy kut, abból lehetett volna vizet meríteni. Az utasok nem sokat finyáskodtak: akinek csak veder, edény, vagy kanna jutott, buzgón hordanak a vizet a kazánba. Vagy tíz percig úgy nézett ki az állomás, mint valami nagy munkástelep, ahol a leglelkülméretesebb emberek végzik kötelességüket. A fáradtság azonban hiábavaló volt. Órákhozáig eltartott volna, míg ilyen primitív módon elegendő vizet hordtak össze. A főnök ezért kénytelen volt a szomszéd állomáshoz táviratozni segélyvonatért. Jött is jó idő múlva. A vicinális így eljuttatták Szakállba, ahol a gőzös vizet vett fel. A vasúttársaság pedig most várja, hányan fogják vízfordásért több száz forintok erejéig beperelni.

— **Aradi takaré- és segélyegylet** mint szövetkezet Petőfi-utca 1. szám alatt, 1908 ik évben a 27. évtársulatot nyitja meg. Ki egy törzsetre hetenkint 50 fillért fizet, hat év után 156 koronát takarít meg magának és az üzlet eredményéből a megfelelő haszonban részesül. — Az egylet tagjainak olcsó hitelt nyújt. Berátkozni lehet délelőtt 9-11-g, délután 3-5 ig. Az aradi takaré- és segély egylet mint szövetkezet. (Petőfi utca 1.) 70.

— **Rum compositio** 1 literhez 20 kr. *Likör aroma* 1 literhez 30 kr. Vojtek és Weisznál. 191

SPORT.

Turisták közgyűlése.

Arad, január 4.

Az Aradi Turista Egyesület tegnap este 6 órakor tartotta az egyesület helyiségében rendezési tizedik közgyűlését, amelynek meleg ünnepély volt a megnyitója. Az ülést megelőző, a megjelent tagok meleg óvációjában részesítették *Tedeschi* Viktor, *Péterffy* Antal volt egyesületi elnököket, *Bund* Henriket a számvizsgáló bizottság volt elnökét és *Szilágyi* György volt főtitkár, kiket az A. T. E. a tegnapi ünnepélyen az örökös tiszteletli tagok sorába iktatott. E meleg házi ünnepet a tárgysorozat követte. *Ritt* Gyula titkár terjedelmes jelentésben számolt be a lefolyt turisztikai év eseményeiről.

Jelentéséből kiemelendő Aradhegyalja fel-tárása, mely 360 kilométeres ut-építése és szin-jelzése által éretett el. Továbbá foglalkozik a sürgősen építendő kilátók ügyével, ugyancsak a kiránduló telep létesítésének kérdésével. Majd a kirándulásokról szól. A taglétszámról is beszámolt, melyből látható, hogy a turisztika iránti ügy erősen fejlődik a közönségben. Az egyesületnek ma 647 tagja van és ebből 1907. évben 107 lépett be a tagok sorába. A közgyűlés a szépen megszerkesztett jelentést éljenzéssel vette tudomásul. E után a számvizsgáló-bizottság jelentése után *Schill* József elnök szép szavakban köszönte meg a bizalmat, amelylyel az egyesület a tisztikart a múlt évben megajándékozta, kérte az egyesület további jóindulatát és a tisztikar nevében lemondott. A közgyűlés az új választáshoz Zaráy Ödönt választotta korelnökül, kinek vezetése alatt az új tisztikar így alakult.

Elnök: Schill József. Társelnök: Záray Odön.
I. Alelnök: Knar Lajos. II. Alelnök: ifj. Nachtnébel Odön. Főtitkár: Thémés Rezső. Előnök: Szablóczky János. Igazgatóság Igazgató: Schmidt János dr. Titkár: Ritt Gyula. I. jegyző: Erdélyi Gyula. II. jegyző: Bronhuber Ferenc. Pénztáros: T. mastyik János. Mérnök: Szabó István. Ugyész: Lukács Lajos dr. Orvos: Auszterveil László. Gazda: Virth János. Számvetésbizottság. Elnök: Kovács Gyula. Tagok: Dirichstein Bernát és Szilárd Győző. Választmányi tagok a központban. Andor Béla, Angel István dr., Bogsán Károly, Bodó Albert dr., Biró Sándor, Buzás Vilmos. Czirák Alajos, Dáni János, Elemér Gyula, Faix Jakab, Haglauer György, Horváth József, Kecskés József, Korom József, Kohányi Róbert, Markovich György, Dálnoki Nagy Lajos dr., Medveczky W. Lajos, Nádray Aurél, Neulinger Béla, Limbeck Győző, Pareán János, Rozsnyay József dr., Schmid Gyula, Spiroch Lajos dr., Steigerwald Alajos, Sőfalvi György, Schreiber Róbert, Szabó Norbert, Székely Károly, Inokai Tóth Lajos, Vass István dr., Varga Imre, Varjassy Lajos, Virág Kálmán, Vecsey Jenő, Wieser Aladár. Választmányi tagok a vidéken. Ajtay Sándor, Zöldes. Lovich Gyula. Nagyhalomgy, Hajdu József Pécska, Rezik Albert Györök, Book Róbert dr. Battonya, Mairovitz Emil Borossebes, Patak Aurél Apátfalva, Rényi Miklós Arad, Stéger Vendel Világos, Prosevit Géza Solymos, Bolyos József Borossebes, Salacz Gyula Radna, Seidner Miklós Sobortin.

VÁROS ÉS MEGYE

Aradváros közgyűlése.

— A tárgysorozat. —

Folytatólagos sorrendje az Arad sz. kir. város törvényhatóságának 1908. évi január hó 8-án d. u. 4 órákor tartandó rendes havi közgyűlésében tárgyalás alá kerülő ügydaraboknak.

16. Tenczlinger Károly városgazdának 4 öl tűzifának megszavazása iránti kérelme. 17. A tanács előterjesztése Müller József, Milánkovits Illés és Babó Ida által emelt új épületek községi adómentessége tárgyában. 18. A tanács jelentése a „színházi felszerelési alap” megszüntetése tárgyában. 19. A hivatalosolgák kérelme bérüknek havi előleges részletekben való utalványozása iránt. 20. A főszámvevő előterjesztése az iskolák építési költségeinek törlesztésére szükséges összegnek ideiglenes kölcsönnel való fedezése iránt. 21. A tanács előterjesztése 40000 korona ideiglenes kölcsön felvétele tárgyában. 22. A tanács jelentése a szeptember hónapban leirt és előirt állami adónak megfelelő községi adó és csatornázási adó leírása tárgyában. — 23. Balázs Ferenc arvabázi igazgató felelőssége a tanács azon véghatározata ellen, melylyel korpótleka utalványozása iránti kérelmét elutasította. 24. Balogh Sándor rendőrtizedes kérelme nyugdíjaztatása iránt. 25. A tanács javaslata az 1907. évi XIX. t. c. 1. §-nak a városi alkalmazottakkal szemben történendő végrehajtása tárgyában. 26. A tanács javaslata az október hónapban elő és leirt állami adóknak megfelelő községi adó elő- és leírása tárgyában. 27. A m. kir. belügyminisztérium intézkvényére a „városi gépzemek igazgatója” állásának betöltésére vonatkozó közgyűlési határozat ellen beadott felelősségi elutasítása iránt. 28. A m. kir. kereskedelemügyi minisztériumnak intézkvényére az egyfogatu bérkocsik számának emelése tárgyában hozott határozat jóváhagyása iránt. 29. Polgármester előterjesztése a sorozó bizottság megalakítása iránt. 30. U. a. előterjesztése a lovatató bizottság megalakítása iránt. 31. U. a. előterjesztése az igazoló választmány megalakítása iránt. 32. U. a. előterjesztése a bíráló választmány megalakítása iránt. 33. U. a. előterjesztése az iskolaszék megalakítása iránt. 34. U. a. előterjesztése a szülői bizottság megalakítása iránt. 35. U. a. előterjesztése a törvényhatósági bizottsági tagokak a szakbizottságba való beosztása iránt. 36. A tanács jelentése Kóvér Ferenc városi irodatisztnak nyugdíjaztatása iránt beadott kérelme tárgyában. 37. A tanács jelentése, hogy a m. kir. kereskedelemügyi minisztérium a kövezet vám szedési jogot 1912 évi december hó 31-ig meghosszabbította. 38. A tanács betérjesztése a kereskedelmi minisztériumnak leiratát, melylyel a magyar aszfalt részvénytársaság által nyújtott kölcsön feltételeit jóváhagyja. 39. A tanács előterjesztése özv. Tomics Manoné özvegyi nyugdíjának utalványozása iránt. 40. A m. kir. belügyminiszter ur intézkvényére, az aradi közuti vaspálya és téglagyár részvénytársaság által kiterő és vágányok meghosszabbítása iránti kérvényre. 41. A tanács jelentése a város részére szükséges ideiglenes köl-

csönre nézve a helybeli pénzintézetek által tett ajánlatok tárgyában. 42. A polgármester előterjesztése a város szabályozási bizottságnak újból alakítása iránt. 43. A polgármester előterjesztése a tisztújító közgyűlés megtartása tárgyában. 44. Dr. Schusztter Henrik és Haán Alajosnak kérelme a kivaborai 91197/1100 hold bérletnek Sármezey Jánosra való átruházása iránt.

KOZGAZDASÁG ÉS KÖZLEKEDÉS.

Gabonaüzleti hetiszemle.

— Az Aradi Közlöny tudósítójától. —

Arad, január 4.

Az újév első hete változást hozott. Az időjárás hidegre fordult és sok helyen hó esett. Itt ott pedig fagyott is. Hogy az idő végre az évszakhoz alkalmazkodik és nem rindeitelenes, mint amint eddig volt, mezőgazdasági szempontból kedvező s mint ilyen, a gabonáakra lanyhító hatással van.

Budapesti áru- és értéktözsde.

— Az Aradi Közlöny távirati tudósítása. —

Budapest, január 4.

Amerika 1/4-el olcsóbb Kávés forgalom. 10 fillérről 7-re csökkent az árak.

Az árak 50 kilónként zárulva

	Déli zárulat	5 órai zárulat
Buza áprilisra . . .	13.84 — 3.85	12.78 — 2.79
Buza októberre . . .	10.52 — 10.53	10.47 — 14.44
Zab áprilisra . . .	8.25 — 8.28	8.26 — 8.27
Rozs áprilisra . . .	11.78 — 11.79	11.39 — 11.40
Tengeri májusra . . .	7.15 — 7.16	7.11 — 7.12

Zárul 5 órákor.

Osztrák hitelrészvény . . .	733 —
Magyar hitelrészvény . . .	759 75

IDEGENEK ARADON.

— Január 4. —

Fehér Kereszt-szálloda. Br. Nyéky Ilonka birtokosnő M. Dr. megyháza. — özv. Laczay Károlyné és családja Mezőhegyes. — Schmitz Sándor gyár-igazgató Kassa. — Lakner István dr. ügyvéd Budapest. — Hoffman Sándor fakereskedő Barót. — Réti Zoltán kereskedő Budapest — Flaschner Lajos Szeged. — Bajza Géza igazgató Baja. — Fodor Ferenc kisbirtokos Szeged. — Kovács Zoltán kisbirtokos és neje Szeged. — Bokor Aladár hivatalnok és neje Szászváros. — Szigeti Gábor és családja Verespatak. — özv. Várnay Etelka magánzó és leánya Debrecen. — Török József tisztviselő Zombolya — Fischer Rezső bérlő Szalonta. — Novák Lőrinc mérnök és családja Eszék. — Szántó Sándor igazgató helyettes N.-Enyed. — Makra Lajosné igazgató neje és családja N. Kanizsa. — Váló Imre gazdatiszt Sopron. — Batta Vilmos gazdatiszt Sopron. — Kun József főfelügyelő Zenta. — Kopasz Miklós gyógyszerész Anina. — Farkas Károly bánya-igazgató Anina. — Bán József mérnök és neje Resicabánya — Bláyer Ignác gazdálkodó és neje H. M. Váshely. — Pérczy György mérnök Szászsebes. — Steiner Simon kereskedő Csongrád. — Schweiger Samu kereskedő Csongrád. — Freund Emil kárbeccsítő Temesvár. — Sajó Imre mérnök és neje Kaposvár. — Pavlovics Sándor gazdálkodó Szabadka. — Sonkovic Károly birtokos Szabadka. — Moa vecz Mihály gazdálkodó B. Csaba. — Szegő Ottóné és leányai Félegyháza — Pajor Oszkár utazó Budapest. — Fuchs Odön utazó Budapest. — Szász Kálmán utazó Budapest. — Berger Manó utazó Budapest.

Központi-szálloda. Jakabfy Dezső birtokos és neje Budapest. — Zerkovitz János magánzó és neje Budapest. — Barnovsky Emil birtokos Egerszeg — Blatt Herman birtokos Glétoka. — Feinkuchen Bernát bérlő Berza. — Zeelemeyer Jenő hivatalnok Topolavec. — Ring'er Zsigmond fakereskedő Budapest — Szóke Gyula dr. ügyvéd Budapest — Belaken József igazgató Budapest. — Biró Géza dr. gyógyszerész Kolozsvár. — Zárai Samu mérnök és neje Budapest. — Berger Miksa tkp. igazgató Temesvár. — Vámos Jenő fakereskedő Nagyvárad. — Carp Izsák utazó Budapest. — Schvarz Henrik utazó Budapest — Breitner József utazó Budapest. — Ferenczy József utazó Budapest. — Schweigel Herman utazó Budapest. — Barnet Mátyás utazó Budapest — Fein László utazó Debrecen. — Pollák Sándor utazó Budapest. — Krausz Jenő utazó Budapest. — Bálint Géza utazó Budapest. — Herzog

Gyula utazó Budapest. — Hoffman Sándor utazó Budapest. — Klein Béla utazó Budapest. — Grósz A. utazó Budapest. — Mautner Herman utazó Budapest. — Bruck Dávid utazó Budapest. — Mihály Rezső utazó Budapest.

Nemzeti Színház.

Vasárnap, 1908. évi január hó 5-én:

Bérletsszűnet.

Bérletsszűnet.

Délután 3 1/2 órákor, fél helyárral:

Nőemancipáció.

Eredeti énekes vígjáték dalokkal és tánccal 3 felvonásban. Irta: Szigethy J. Zenéjét szerző: Serly L.

SZEMÉLYEK:

Bátori Gerőfi János	Várnay J. Kulcs. r. L.	Árpád Kacér Tamás	Faludy K. Szathmáry.
Flóra	Sz. Rontay.	Keillinger	Leővey Leo.
Zarándné	Szilágyi B.	Fruzina	Benkóné.

Kezdeté délután 3 és fél órákor.

Este 7 1/2 órákor, rendes helyárral:

B) bérlet.

(B bérlet.

Kerülő ut.

Színmű 3 felvonásban. Irta: Bernstein Henri. Fordította: Salgó Ernő.

Wilson Jacqueline	Szilágyi B. H. Novák I.	Rousseau Rousseauné	Várnay J. Benkóné.
Urán	H. Körössy J.	Armand	Delly Lajos.
Le Meilan Cyril	Horti Sándor	Lucienne	H. Harmath.
Nissel	Szendrey M.	Michéla	Eöry Lajos.
	Ajtai Odön.	Pradesné	Zalay Margit

Kezdeté este 7 és fél órákor.

URANIA SZÍNHÁZ.

(Báró Simonyi-utca 1. szám, Szabadságtér mellett.)

Ma vasárnap, 1908. január hó 5-én

Műsor:

1. Egy gyermek álma.
2. Cigánybosszu.
3. Halászat Sziciliában.
4. Gyermekrabló koldusnő.
5. Furfangos betörő.
6. Japán a háború után.
7. A kezdő kerékpáros.
8. Nagy automobil-verseny.

Holnap hétfőn, 1908 január hó 6-án

Műsor:

1. Szilágyi Dusi.
2. Mit álmodik egy szabó.
3. Földmivélés Ausztráliában.
4. A fekete fej.
5. Az omnibusz tetején.
6. Leleményes tolvajok.
7. Rövidlátó vadász.
8. Nagy automobil-verseny.

Előadások mindkét napon délután 2 órákor kezdődnek.

Cukrászda.

Előadás alatt a cs. és kir. 33. gyalogezred zenekara játszik.

NYILTTER.

Köszönetnyilvánítás.

Mindazon ismerőseimnek, jó akadémistáknak és barátaimnak, kik megboldogult feleségem temetése alkalmából jelenlétükkel óhajtották fájdalmaimat enyhíteni ez uton tolmácsolom köszönetemet.

Rauch Raimond.

Ügyeljünk az eredeti orosz vámszállagra és az eredeti csomagolásra, melyen a védjegy K. & C. látható.

Kapható: Vojtek és Weiss-nál. 3954

Uj könyvek!

50—90 %-os árleszállítással,
mely 1908. február hó 1-ig ma-
rad érvényben.

Kizárólag jó művek!

Árjegyzéket ingyen és bérmentve küld az
alábbi cég.

A következő

ujdonságok

érkeztek

80,000 kötetes

kölcsönkönyvtárába:

Fidibusz naptára 1908-ra, Balázsházy: A
nővérek, Gloria. Molnár F.: Muzsika, Croker:
A feleség, Szemere Gy.: Magyarország Ameri-
kában, Atherton G.: Sparlank Patience és kora,
Leblanc: Lupin A., a gavallér betörő, Wilde O.:
Florenzi tragédia, Nietzsche F.: Zarathustra,
Werner E.: Vineta, Izaak M.: Bilincsek, Vér-
tesi A.: Fölfelé, Tissot: Meutretout grófné, Fel-
szeghy O.: Linczig királybíró.

Németben: Wiggin: Douglas Kathe: Re-
bekka v. Sonnenbachhof. Corrad: Amors Mäd-
chenschule, Salburg E.: Wilhelm Friedhof, Kipp-
ling R.: Das Licht erlosch, Grabein P.: Du
mein Jena, Madelaine M.: Die indische Fel-
sentaube, Lawson Th.: Freitag der 13 te, Heine
Anselma: Der Wegweiser, Schobert H.: Arme
Königin Klinkowström: Zweierlei Ehre, továbbá
francia és angol ujdonságok.

Kölcsön díj havi 1 kor. 20 fill, vagy köte-
tenként fizetve 8 fillér.

A könyvek ujak és tiszták!

Vidéki bérlők

is a legfigyelmesebb kiszolgálásban részesülnek.

A zenemű-kölcsöntárba

is meglepő szép

ujdonságok érkeztek!

Zenekölcsöntári díj havi 1 kor. 40 fill.,
vagy fizetenként 14 fill.

Szirmay: Böske, Altató dal, Huszka: Tün-
dés szerelem, Zerkovitz: A léha nótája, Fall L.:
Die Dollarprinzessin, Stritzko: Tip Top, Balogh
I: Bosnyák leány, Szirmay A.: Böske, Altató dal,
Haynés és Becker: A bálkirálynő, Zerkovitz:
Látta-e már Budapestet éjjel?

KERPEL IZSÓ,

könyv-, zenemű és papír-
kereskedése Aradon.

Telefon 883. sz.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYÁNAK

heti kimutatása.

Hivatalos helyiség Szabadság-tér 7. sz. I. em.

Telefon 294. sz.

Telefon 294. sz.

Hivatalos órák: délelőtt 9—1 óráig.

Vidéki megkeresésekre — azoknak, a kik a
körnek nem tagjai — csak válaszbélyeg ellené-
ben válaszolunk.

1908. január hó 4.

Keresünk:

Aradra: 2 irodai gyakornokot, 3 cipő, il-
letve bőr szakmabeli segédet, több magyarul
beszélő tanoncot.

Vidékre: Erdélyrészi bányavállalathoz könyve-
lőt, 3 fűszer és csemege, 2 fűszer és rőfös, 2
kézmű és pamut, 2 rövid és rőfös, 2 divat,
2 rőfös és vegyes, 1 irodai munkához is al-
kalmos szakképzett vas szakmabeli magyar,
román és részben német, szerb és tót nyelvvis-
merettel bíró segédet.

Ajánlunk:

1 könyvelőt, 4 fűszer és csemege, 3 fűszer,
festék és csemege, 1 vas és szerszám, 2 vas
és fűszer, 3 fűszer és rövid, 1 rőfös, rövid és
fűszer, 3 divat, 1 kézmű és rövidáru, 1 könyv
és papír szakmabeli segédet, több tanoncot.

Az elhelyezés teljesen díjtalan; az Aradi
Kereskedők Köre tagjai előnyben részesülnek.

AZ ARADI KERESKEDŐK KÖRE

HELYESZKÖZLŐ OSZTÁLYA

Klein Sándor,

Keppich Zsigmond,

titkár.

492

igazgató.

Elsőrendű

darabos—szilvölgyi,

darabos—porosz,

darabos—angol

takaréktűzhely és kályha

Salon—kőszén,

porosz-sziléziai darabos,

porosz-sziléziai dió

Pirszen (Koksz)

száraz, jól kiégetett bükk

Vasaló—faszén,

lupényi, pécsi és osztrai

Kovács—kőszén,

Magas hőfoku hazai

Tüzelő—kőszén

legőcsöbbszámítás mellett, miniszteri
és főkapitányi rendelet szerint előírt plombázott
s pontosan mért 50 kilós zsákokban házhoz
szállítva

Kneffel Károly és Fia

Szénosztálya

Andrássy-tér 14. sz.

TELEFON: 189.

Dr. Seidner Frigyes

ügyvédi irodáját

Aradon, Szabadság-tér 9. sz.

184

házban

megnyitotta.

Az arad-csanádi gazdasági takarékpénztár
részvényeinek

18-ik számú szelvényei

1908. január 2-től

30 koronával beváltatnak

Aradon a társulat pénztáránál.

Makón

Pécskán

Nagyszentmiklóson

a társulat fiókin-
zeteinél.

1863

Kitünően megvéd a

**MATTONI FELE
GIESSHÜBLER**
SAVANYÚVIZ

sokféle infektiosus

hajtól; a pusztá

granitvulkánból

lakad.

Több epidémiánál lényegesen bevált.

Védjegy: „Horgony”

A Liniment. Capsici comp., a Horgony-Pain-Expeller

egy régióknak bizonyult hámosor, mely már sok
év óta legjobb fájdalomelhárító szernek bizonyult
köszvénynél, eszúznál és meghűlésekkel, bedörz-
sölésekkel használva.

Figyelmeztetés. Súlyos hamisítványok miatt
bevásárlásakor óvatossá legyünk és csak olyan üve-
get fogadjunk el, mely a „Horgony” védjeggyel
és a Richter óvjegyzéssel ellátott dobozba van
csomagolva. Ára üvegekbe: K—80, K1.40 és K2.—
és ügyszámván minden gyógyszerárban kapható. —
Főraktár: Török lézsef gyógyszerésznél, Budapest.

Dr. Richter gyógyszerháza az „Arany országhoz”,

Prágában, Elisabethstrasse 5 nos.

Mindennapi szétküldés.

Alapított 1801.

Ajánlom legfinomabb minőségű
saját termésű

Muszkai Bakator

Muszkai Sziklabor

Muszkai Rizling

a rajnai bo-
rokhoz hason-
latosak

továbbá:

Györi, a „Jánoshegyen” termő kitünő finom
vörös szemelt boraimat. Magyaradi és ménesi
kitünő és kabinet valamint Tokaji aszu bo-
raim és Ménesi Cognacomat.

Domány József Arad,

cs. és kir. és ő telenge a száz és szerb király, ugy mint ő
fensége Károly Tivadar bajor herceg udvari szállítója
szőlőbirtokos és bormagykereskedő.

30

Egy jó karban levő 2 loerős

gázmotor

jutányos áron eladó.

Bővebbet a kiadóhivatalban

Uj cipész-üzlet!

Van szerencsém a n. é. közönség szíves tudomására hozni, hogy

Batthyány-utca 32. szám alatt

egy a mai kor igényeinek megfelelő

cipész-üzletet

nyitottam, hol úgy a rendelések, mint kész munkák a legjobb minőségű anyagból, a legdivatosabban készülnek.

Ugyszintén a javítások pontosan és azonnal készíttetnek.

A n. é. közönség b. pártfogását kérve, tisztelettel

2/24

Márton György,
cipész.

Megérkeztek a téli divat újdonságok!

Brunner Béla

uri divat és különlegességek üzlete

Arad, Szabadság-tér 20.

(Forray-utca sarkán, gróf Nádasdy-palota.)

2408

Ajánlja dusan felszerelt árak-tárát, hol a legszebb és legdivatosabb **ingek**, gallérok, kézelők, nyakkendők, keztük, zsebkendők, harisnyák, stb. újdonságok kaphatók. Nagy választék hazai és angol divat-kalapokban. Nagy választék fa, vászon és bőr utazóbőröndökben.

Divatújdonság francia és olasz

Illatszert különlegességekben.

Xamerli J. pécsi keztügyár főraktára.

Olcso árak. Pontos kiszolgálás.

Videki megrendelések azonnal eszközölitnek.

Értesítés!

Néhány fűszerkereskedő feljelentése folytán, hogy a további adózás háboruszkodásnak elejét vegyem

délikatess és élelmiszer üzletemet

most vasárnaptól kezdve **vasárnaponként este** mindaddig **zárva tartom**, míg a minister ez ügyben dönteni fog.

Tisztelt vevőimnek ezt becses tudomására hozva, kérem szükségleteiket vasárnapokon még a délelőtti folyamán beszerezni.

Mély tisztelettel

169

Záray Géza.

POROSZ és MAGYAR

KÖSZÉN

blombázott zsákokban.

DIÓ és KOCZKA

K O K S Z

ROSTÁLT BÜKK-FASZÉN

házhozhoz szállítva legolcsóbban kapható

ALTMANN EDE-nél

Wesselényi- és Kiss Ernő-utca sarkán

Telefon 46.

2565

Telefon 46.

Van szerencsénk a n. é. közönségnek tudomására hozni, hogy a mai naptól kezdve a konopi állomáson

I. osztályú bükk hasáb

I. „ tölgy dorong

I. „ bükk dorong

és tölgy hasáb fát

vagon számra, valamint nagyobb mennyiségben a legjutányosabb árban szállítjuk.

2700

Kádár, Braun és Böhm.

Megrendelések és bővebb felvilágosítással szolgál:

Kádár József Arad, Kossuth-utca 68. szám alatt.

Városi s megyei telefon 509.

P É N Z

a legolcsóbban és leggyorsabban
földre és városi házakra **amortisa-
tióra** (tőketörlesztéssel)

Aradon a legrégebb és legismertebb közv titó iroda

Szücs F. Vilmos

a nagyzebeni földhitelintézet kölcsön képviselőjénél

ARADON, Karolina-utca 8. sz. (saját ház)

a fiók posta mellett.

Elvállalok convertálásokat utólagos díj és költség megtérítés mellett.

„Házak és földek adás-vétel közvetítése.”

Ugyanitt megbízható üzletszerzők alkalmazást kaphatnak.

581

Több aradi házat olcsón és előnyös fizetési módokkal mellett eladok.

Óvadékképes

házzgondnok

ki a magyar és német nyelvet szóban és írásban bírja keres-
tetik 228

300 korona fizetéssel.

Ajánlkozók kéretnek 12 és 1 óra között délben személyesen jelentkezni Fábrián-utca 5a. szám alatt.

Nagy

irodának

alkalmas udvari helyiség a Szabadság-téren kiadó.

Bővebbet a kiadóhivatalban.

231

23198—1907. kh.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. Belügyminisztériumhoz beérkezett hivatalos jelentések szerint az Észak-amerikai Egyesült Államokban pár héttel ezelőtt beállott gazdasági válság az ipari, bányászati és egyéb vállalatok egy részét üzemük teljes beszüntetésére, másokat pedig arra kényszerített, hogy munkaserejüket felére apaszszák, vagy munkásaiknak az eddiginél tetemesebben csekélyebb bért fizessenek.

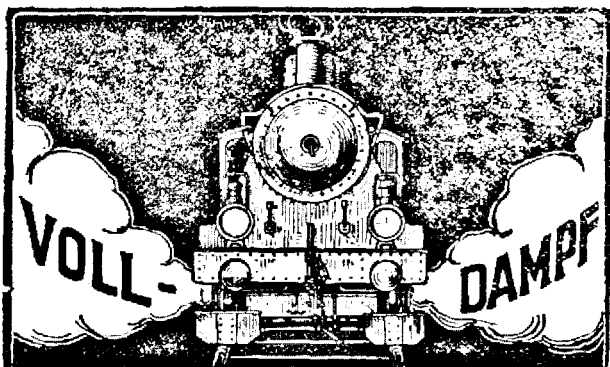
Az ennek következtében beállott munkahiány, más gazdasági zavarok és az illető vállalatoknak azon eljárása, hogy elsősorban az idegen munkásokat bocsájtják el, tömegesen térítik vissza Európába és különösen hazánkba azokat a munkásokat, kik az utóbbi évtizedek folyamán az Egyesült Államokba kivándoroltak.

Megbízható adatok szerint Hamburgban 6000, Brémában 3870, Antwerpenben 2300 visszavándorló érkezik meg a legközelebbi időben Európába. Ezen kivándorlóknak körülbelül fele a magyarok közül való, miért is ismételtlen figyelemtettem mindazokat, kik az Észak-amerikai Egyesült Államokba kivándorolni szándékoznak, hogy ezen tervüktől saját jól felfogott érdekükben álljanak el, mivel kivándorlásuk által ezidő szerint csupán anyagi károsodásuknak és testi épségük veszélyeztetésének teszik ki magukat.

Arad, 1907. évi december hó 10.

Green Nándor, s. k.
h. főkapitány.

Teligőz mosógépek.

Nagy megtakarítás időben, pénzben, munkaerőben. A ruha gőzmosógépünkön mosva hófehér és tartósabb lesz, mert a felesleges dörzsöléstől meg lesz kímélve.

Üzemben bármikor megtekinthető a vezérképviselőnél

Kovács Soma és Társa

gépüzletében

1164

Arad, Neuman-palota.

Telefon szám 184. **Mosóintézet átvétel!** Telefon szám 184.

Van szerencsém a t. közönség tudomására adni, hogy a hosszú évek óta fenálló és teljes megelégedésre működő, legjobb hírnévnek örvendő

Bettelhelm-féle mosóintézetet

Aulich Lajos-utca 2. szám átvettém és annak szakszerű kezelését személyesen fogom tovább vezetni. — Főelőnye intézetemnek, hogy a mosást és tisztítást háztálg kezel, minden vegyszer mellőzésevel, kizárólagosan kézimossással, melynek következtében a ruha nincs kitéve időelötti romlásnak.

Sok éven át szerzett tapasztalataim reméltem engedik, hogy kifogástalan munka szállításával ki fogom érdemelni t. megrendelőim feltétlen bizalmát.

Kiváló tisztelettel

759

FISCHER LIPÓTNÉ,

a Bettelhelm-féle mosóintézet utóda Aulich Lajos-utca 2. szám.

LIQUEUR

BENEDICTINE

DE
L'ANCIENNE ABBAYE
DE FÉCAMP

Mindenütt kapható!

A sző védjegy „Benedictine“ Ausztria-Magyarországon védve van. Minden hasonlító is, amely alkalmas a megtévesztésre, törvényileg üldözöttik.

Aradon kapható: **Éles Ármin** csemegekészítő k. d. s. és **Matzky Károly** c. u. r. s. d. j. b. n.

Főügynök: HANS HOTTENROTH, HAMBURG.

3855

Anosmin

legjobb szer a lábizzadás teljes megszüntetésére.

Már egyszeri alkalmazása azonnal megszünteti a láb izzadásával járó nem épen kellemes szagot. Huzamosabb használata után pedig teljesen meg is szűnik. A bőrt nem izgatja, nem keményíti, hanem ellenkezőleg puhán tartja. Egy doboz ára 1 kor.

Hölgyek figyelmébe!!

Alabastrom poudre tolett könyv.

1 darab 70 fillér.

Egy-egy lapot szükség esetén a könyvecskeből kiszakítva, azal az arcot, ha a hőség következtében az zsíros fényű lesz, letöröljük. Meglehető és gyors hatása.

Kapható egyedül:

Rozsnyay Mátyás

gyógyszertárban

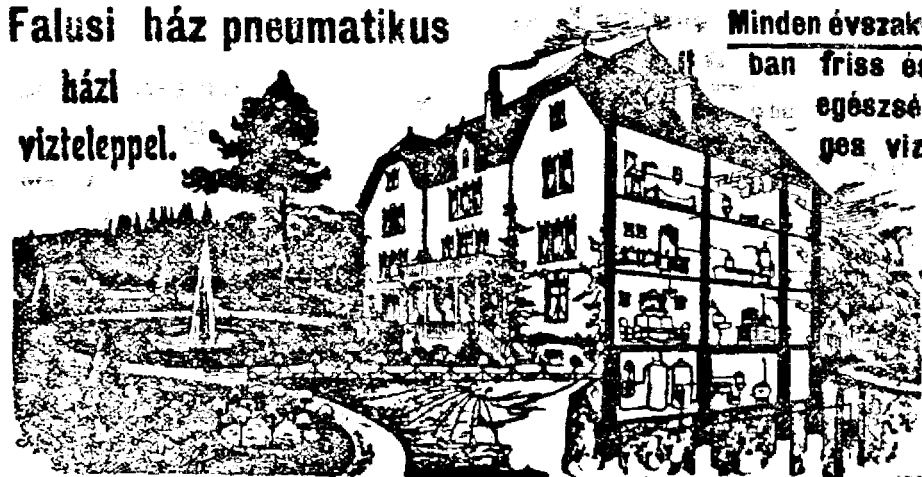
458

Arad, Szabadság-tér.

Falusi ház pneumatikus

házi
vizteleppel.

Minden évszakban friss és egészséges víz

Vzellátási telepek nyomó levegővel

(magas víztartó nélkül) villák, falusi házak, kertek, szanatoriumok, szállodák, stb. részére.

Fürdő- és mosóberendezések, closettelepek.

Tervvel és költségvetéssel kívánatra szívesen szolgálók. Felvételek a helyszínen.

2646

Hopp Károly

műszaki irodája vzellátások, világítási és motortelepek részére

Arad, Széchenyi-utca 5. szám.

FRA TER és DÖMÖTÖR

okleveles mérnökök irodája

ARAD, SALACZ GYULA-UTCA 1. SZ.

Elvállalják

városok, községek, uradalmak felmérését, szabályozását, tagosítását, parcellázását, erdei és iparvasutak tracirozását, tervezését és építését.

Specialisták

vizszabályozások és vizierőművek tervezésében és létesítésében.

2357

✦ Soványság ✦

szép, teljes testformát kap világhírű erőporunk által. Arany éremmel kitüntetve Páris 1900, Hamburg 1901, Berlin 1903. 6-8 hét alatt 30 font bizás. Az ártalmatlanságért kezesség. Orvosilag ajánlja. Szigorúan reális — nem széthamosság. Számos köszönettel. Egy doboz használati utasítással 2 kor. 75 fill. Posta utalvány vagy utánvéttel a portón kívül. Higiénikus intézet. 1851

D. Franz Steiner & Co.,

Berlin 58., Königsplatzstrasse 78.

Budapestben kapható Török J. gyógytárban Király-u. 2.

A nagyérdemű közönség szíves tudomására hozom, hogy

888 vendéglőm

és arnyas, szép és tágas kerthelyiséget, ugyszintén a város legkötünőbb fedett és villanyvilágítással ellátott tekepályámat is díszesen renováltattam és azt megnyitottam.

Izletes magyaros polgári konyha. — Tiszta saját termései borok. Első magyar részvény serfőzde udvari sör. Pohár 10 fillér korsó 24 fillér.

A nagyérdemű közönség szíves pártfogását kérve

tisztelettel

1406

Répássy Pál

Élő és művirágok!

Özv. Imre Mihályné és Társa

élő- és művirág kereskedése

Arad, Forray-utca 5. sz.

(a Dréher sörfőzde mellett.)

Ajánlja rendkívül nagy választékú

élő és művirág koszorúit.

Továbbá azonnal készít menyasszonyi és alkalmi csokrokat a legszébb kivitelben és a legutányosabb árak mellett. 2184

A nagyérdemű közönség becses pártfogását kérve, maradtunk tisztelettel

Özv. Imre Mihályné és Társa.

Motorvevők figyelmébe!

A valódi Kállai-téle „Glória” benzínmotorok és villanygyújtású benzínmotorcséplőkészletek

csak a KÁLLAI motorgyárban Budapest, VI., Nagymező-u. 43. sz. alatt szerelhetők be. 1809

Teljes jótállás kitűnő cséplésért.

Olcso árak 3-5 évi részletre.

Motoraink terjesztése érdekében használt gépek cserébe vételnek. Hírneves „GLÓRIA” motoraink az egész országban a legkötünőbb sikerrel működnek.

Pontos cím:

KÁLLAI motorgyár

Budapest, Nagymező-utca 43.

Tessék árjegyzéket kérni.

Tisztviselők figyelmébe.

Az O. magy. I. ált. tisztviselőegylet kolozsvári képviselősege (Kolozsvár, Ferencz-József-ut 7. sz.)

nyugdíjjogosult állami-, megyei és városi tisztviselőknek, katonatiszteknek és nyugdíjasoknak mindennemű egyleti ügyben, ugyszintén

törlesztési kölcsön ügyekben

díjmentes utbaigazítással és tanácsosai szolgál.

Válaszbélyeg csatolandó.

471

A legjobb minőségű bor és csemege faju dus gyökérzetű

szőlő-oltvány,

ugyszintén gyökeres

Riparia Portalis és Rupestris Monticola szőlővessző

minden mennyiségben kapható

WINKLER JÓZSEF

szőlővessző és szőlőoltvány termelőnél

Arad, Batthyány-utca 13. szám.

Telefon 410. szám.

2516

Köhögés

Rekedtség

Elnyálkásodás

ellen páratlan jó hatású szer a

TUSINÁL CZUKORKA

ára egy nagy doboznak 60 fillér

Idegesség

Vérszegénység

Soványság

ellen elismert kitűnő hatású szer a

Dr. DURÁN-téle száraz

MALÁTA KIVONAT.

E kiváló hatású tápszer különösen hizlaló kuránál legjobban bevált. Rendkívül kellemes ízénél fogva a gyermekek is örömmel veszik be. Bevehető az **tejbe, kávéba, levesbe, theába, borba, stb.** ára egy nagy üvegnek **2 korona.**

Egyedüli főraktár:

518

HAJOS ÁRPAD gyógyszerárában

Arad, Andrásy-tér 22., a megyeházzal szemben.

Több mint 25 év óta elismert leglocoőbb bevásárlási forrás!

Kilényi C. és Társa

divat. késmű, rövidaru és fohérmű üzlete

a „kék golyóhoz”

Arad, József főherceg ut II. szám

(Karolina-utca sarkán.)

Nagyon olcsó árban árusítanak, vásznak, divatszövetek, blous selyem, barchetek, trikó ingek és nadrágok, sapkák, keztük, harisnyák, cipők: gyermek ruhák, női és férfi ingek, nyakkendők, ágyterítők, paplanok, esőernyők, stb. 2552

Leglocoőbb bevásárlási forrás!

Weisz Márton

uri női- és gyermek cipész.

Van szerencsém Aradváros és vidéke nagyérdemű közönségének becses tudomására adni, hogy az őszi idény beálltával a legfinomabb

női- és férfi cipőket

mindenfélé kivitelben, valamint a legtartósabb 2596

gyermek-cipőket készítek.

Becsés megrendeléseket kérve

Weisz Márton

uri- és női cipész

Arad, Deák Ferenc-utca 4. sz.

Martini János

férfi szabó

ARADON, Hunyadi-utca.

Az őszi idény beálltával aianlom dusan felszerelt raktáromat bel- és külföldi

gyapjuszövetekből

melyből a legdivatosabb ruhát a legutányosabb aron készítem. Erről egy próba megrendelés mindenkit meggyőzhet. Elvem: csinos, divatos munka! Kevés haszon!

Szíves pártfogást kér kész szolgálattal

Martini János,

9246

férfi szabó.

Vizvezeték-műhely

megnyitás!

Van szerencsém a nagyérdemű közönség b. tudomására hozni, hogy a mal kornak teljesen megfelelő **vizvezeték berendező-műhelyt** nyitottam, hol mindennemű esatornázást, vízvezeték, fűrdőszobát, angol klozeteket, vízfűtés, acetelín és Benoid-felszerelést és vezeték minden fajtájú szivattyukat, hőlégmotor- és szivattyuk javítását és készítését elvállalom.

20 évi tapasztalataim, valamint 11 évi aradi működésem biztosítottot nyújt tisztelettel rendelőknek arra, hogy az elvállalt munkát szakszerűen, pontosan és lelkiismeretesen, a lehető leglocoóbban eszközölöm. 2532

Ugyane szakba vágó munkák jó karban tartását általányban elfogadom.

A n. é. közönség b. pártfogását kéri,

kiváló tisztelettel

Mókos Márton

szereelő-mester

Petőfi-utca 4. sz.

Feltűnő újdonság!

DÉLICE

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszer veszi és többé mást nem szívhat.

SZIVARKAPAPIR ES SZIVARKAHÜVELY.

Legideálisabb szer az arcz és kéz bőrének ápolására az

„AZOR”

mely a legkényesebb követelményeknek is teljesen megfelel.

Orvosilag ajánlva.

Kapható a gyógytárakban és gyógyáru üzletekben.

Főelárnsító hely: 31

WOJTEK ÉS WEISZ gyógyáru nagykereskedő araknál Aradon.

Egy üveg ára: 1 korona 20 fillér.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy

épület- és műlakatos-műhelyünket a Wes-selényi-utca 1. szám alá áthelyeztük,

ahol elvállalunk mindennemű, e szakmába vágó munkákat. Épít-vasalások, takaréktűzhelyek és sirkorítások a legjutányosabb árak mellett. — Vidéki megrendelések pontosan eszközöltetnek.

Tisztelettel 71

Láng és Mayer.

Van szerencsém a nagyérdemű közönségnek tudomására adni, hogy

épület- és butorasztalos műhelyemet

Karolina-utca 3. szám alá

áthelyeztem és elvállalok ezen szakmába vágó mindennemű munkákat és pedig **hálószobákat, ebédlők, bolti berendezések és irodai berendezéseket** a legszebb kivitel és a legjutányosabb árak mellett.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan eszközöltetnek.

Tisztelettel

Mádai Gyula,

épület és butorasztalos.

Nem kell London. Nem kell Páris. Nem kell Bécs. Nem kell Budapest.

Aradon is lehet kapni!

A legkényesebb igényeknek is megfelelő mérték utáni

CIPŐKET

urak és hölgyek részére

SEELINGER UTÓDA

orthopéd és divat cipészében

ARAD, Szabadság-tér 4. szám.

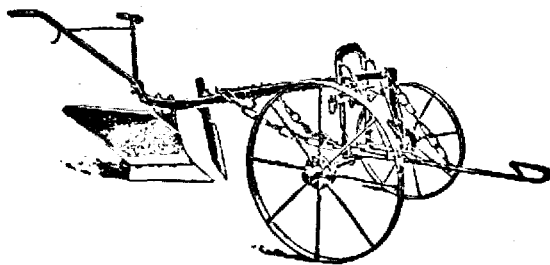
Szülők különös figyelmébe ajánlom **orthopéd-gyógycipőmet**, melyek megátolják a lábfej fejlődését, Gyermekknél, ugyszintén felnőtteknél nagy sikerű eredményeket értem el, amit számos elismerés tanúsít. Készíték a valódi amerikai formájú cipőket meg nem különböztethető tartós szőrcipőket. B. megrendeléseket kérve teljes tisztelettel!

SEELINGER UTÓDA 69

Brecska Károly

állami cipész tanfolyam szaktanítója

Minden gazda saját érdekében cselekszik, ha a hirneves és csakis eredeti **Bächer-féle acél-ekéket**

tégl-acél ekeket vásárolja.

Az ekefejek törhetetlen acélból készülnek, melyekért öt évi szavatosságot vállalok.

Bächer Rudolf

kizárólagos ekegyárának bizományi raktára

Aradon, József főherceg-ut 9. sz. (Gróf Porcia-ház.)

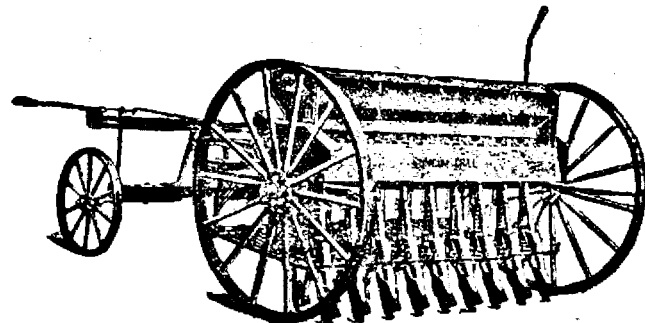
A Melichár-féle császár és királyi szabadalmazott

„Unicum Drill” sorvetőgép

ugy célszerű szerkezet, kevés vonóerő szükséglet, pontos szabályozhatóság, mint tartósság tekintetében valamennyi gyártmány között az **első helyet** foglalja el. Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 évben 30 000-nél több ilyen gépadattal el.

Melichár Ferenc

csász. és királyi szabadalmazott vetőgép gyáranak bizományi raktára

Aradon, József főherceg-ut 9. szám (Gróf Porcia-ház.)

Tápértékben leggazdagabb, Hatásában felülmulhatatlan a Hajós-féle kellemes ízű

Csukamájolaj.

Gyermekek és felnőttek által egyaránt kedvelt.

Ára egy üvegnek 2 korona. 313

Fagydaganatok elmulasztására Fagyviszketegség biztos megszüntetésére kitünő hatású szer a Hajós féle

FAGYBALZSAM.

Egy üvegnek az ára 70 fillér.

Tyúkszem már nincs többé!!

Igy kiáltanak ezren meg ezren, akik a Hajós-féle

ANAGALLIN

használták. Ára egy üvegnek utasítással 70 fillér.

Fenyőillat a szobában. Ára 70 fillér.

Ibolya, Gyöngyvirág és Heliotrop szobaillatok, üvegje 70 fillér.

„Never” amerikai gummikülönlegesség, a képzelhető legjobb övszer. 6 drb. egy eredeti fémdobozban 2 kor.

Fenti szerek valódi minőségben kaphatók:

Hajós Árpád

gyógyszertára és gyógyvegyészeti laboratóriumában

Arad, Andrásy-tér 22. sz., a megyeházzal szemben.

Ertesítés!

Aradon, Atzél Péter-utca sarok, a színház főbejáratával szemben, Zrinyi-utca.

Van szerencsém értesíteni Arad és vidéke nagyrabecsült közönségét, miszerint a közelgő idény beálltával raktáromat mindennemű bőrökkel felszereltem, melyből a legszebb és legjobb kivitelű 2632

uri és hölgy cipőket

készíték,

miért is becses rendelésüket kérem vagyok kitünő tisztelettel

Wolf J.

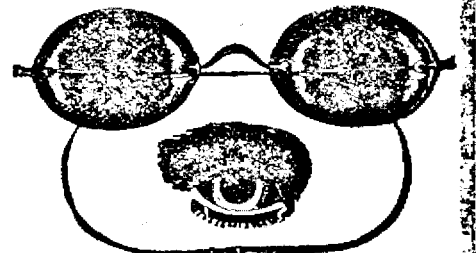
uri és hölgy cipész.

Elsőrendű látszerész üzlet.

DICK SAMU

órák és látzerész

Arad, Andrásy-tér és Weitzer János-utca sarkán

Elad és javít mindennemű órákat két évi jótállás mellett a legolcsóbb árakon. Raktáron tart mindennemű színházi látszereseket a legkülömbözőbb kiállításban, legfinomabb lorgnettek, orrcsipek és szemüvegek arany, ezüst, nickel és tekenőbeka csont keretekben, legjobb üvegekkel.

• Nagy raktár sűrűségi fokmérőkben, bor, must és szesz részére, továbbá mindféle hőmérők, mindennemű kivitelben. 2413

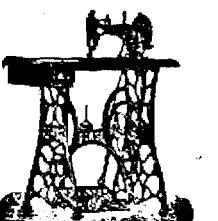
Szemüvegek és orrcsipek orvosi rendelés szerint azonnal készítettnek.

Arad legrégibb kerékpár és varrógép raktára és javító-műhelye.

PFÄFF

varrógépek

melyek tartóssága felülmul minden eddig létező gépeket zajtalan könnyű járás, izléses kivitel.

Író angyal védjeggyel kétoldalú játszható lemezek és grammophonok. 71

Egyedül képviselő:

Hammer Vilmos

műszerész.

Arad, Szabadság-tér 7.

Telefon sz. 96.

Albert Lajos

épület és butor-asztalos

Petőfi-utca 10. szám.

Elvállal mindennemű

asztalos munkák, bolti berendezések készítését

a legszebb kivitelben a leggyorsabban és mérsékelt á. ak mellett.

Becsés pártfogásért esedezik,

tisztelettel

ALBERT LAJOS,

Telefon 565. sz.

Alapított 1889. évben.

Várhöl László

nri- és női cipész

Arad, Weitzer János utca 2. sz.

Miserita-palota a leányiskolával szemben.)

Van szerencsém a t. helybeli és vidéki közönség figyelmét felhívni 18 év óta fennálló jó hírnévnek örvendő cipész-üzletemre. A bekövetkező téli időnyre be szerettem mindennemű bőrkülönlegességeket.

Az önkéntes uraknak figyelmüket fel hívom, hogy lábbelit készítek mindennemű fegyvernemhez a legjobb kivitelben előírás szerint. Az egyenruházati egyletnek több év óta szállítója vagyok.

Visszamaradt cipők előnyös árban kaphatók. Rendelések 24 óra alatt eszközöltetnek.

Kiváló tisztelettel

2470 **Várhöl László.****Fogorvosi**

és

fogtechnikai műterem.

Van szerencsém a n. é. közönséget értesíteni, hogy Aradon, József főherceg-ut 1. sz. házban

fogorvosi és fogtechnikai műtermet nyitottam, a hol minden a szakmába illő műtétet pontosan és és jutányosan végzek.

Kiváló tisztelettel

VAJDA BENŐ

1872 fogorvos.

Vevők és bérbevevők

semmiféle jutalékot

nem tartoznak fizetni.

Colophon István

ügynöksége

Arad, Kölcsey-utca 3.,

vagy a városi kávéház.

Eszközöl szállodák, vendéglők, földék, szállók, házak bér- és eladását, valamint borok és szeszes italok eladását. — Ugyazinte

amortisációs kölcsönök

a legolcsóbb kamattal melletti kieszközölésért előleg nélkül, ehhez csak a birtokosnak telekkönyvi kivonat kell. — Több emeletes magán- és bérház 8—10%-ot jövedelmező, olcsón és kedvező feltételek mellett eladó. — Pontos és letájiismeretes kiszolgálás

2878

Minden jobb üzletben kapható.

Kérjünk Braun-féle

„Rózsa-crém“ cipőkenőcsöt,

mert az összes forgalomban levő gyártmányok között a

„Rózsa-crém“

conserválja a lábbelit, ellentétben más készítményekkel, melyek a bőrt kiszáritják és törékenynyé teszik. — Eddig is számtalan szakember elismerésével találkozott.

Egyedüli készítője

Braun N. A. Arad.

Ismételadók fordujanak b zalommal hozzám

Óh [a]! Kőhögés, rekedtség és ényákasodás ellen gyors és biztos hatásúak

Kéjen!

Egger mellpasztillái,
az etvágyat nem rontják és kitűnő ízűek.
Doboz 1 korona és 2 korona.
Próbadoz 50 fillár.
Fő- és szétküldési raktár:
„NADOR“
GYÓGYSZERTÁR
Budapest, VI. Váci-körút 17.

Megfojt ez az atkozott kőhögés!

Egger mellpasztilla csakhamar meggyógyított!

Kapható Aradon: Beyer Gyula, Földes Kálmán, Hajos Arpad, Krebacz Géza, U. Kossuth Pál, Kink Alon, Keszey J. Örk. Haas Lajos, Vojtek Kálmán gyógyszerárakban. Vojtek és Weisz drogeriárakban.

Győrökön: Mészáros Dénes gyógyszerárakban
Nagy-Pecskén: Áll. Gy. Lajos gyógyszerárakban
Ó-Pecskén: Bokszin János gyógyszerárakban
Simándon: Celky Lukács gyógyszerárakban
Szilváson: Pándy Ed. Örk. gyógyszerárakban.

Kerekes Pál

gép harisnya kötészete

ARAD, Kossuth-utca 66. szám.

Elfogad megrendeléseket új harisnyák megkötésére, használt harisnyákat megújító re. Készít mindennemű férfi női és gyermekharisnyát minden színben és erősségben. Továbbá gamasnit, alsósoknyát, keztyűt, gyermek ruhát, alsó inget és nadrágot trikót d-rekat, hálósapkát, térdmelegítőt stb. 2588

Saját termésű kitűnő

tisztán kezelt magyaradi

ó és pecsenyeborok

ugy naryobb mennyiségben, valamint palaczkokban kapható

Winter Adolf

ügyvédnél 525

ARADON,

Deák Ferencz-utca 40. sz. alatt.

Alapított 1850.

ZONGORA

A családi élet kellemességéhez mindenestre a zongora is tartozik, mely dus raktáramban teljesen új állapotban 700 koronától felfelé és használt zongorák 200 koronától felfelé állanak a nagyérdemű közönség rendelkezésére.

Zongora-bérlés
havonként 8 koronától felfelé.

— Zongora hangolásokat helyben és vidéken szak-képzett segédem által végeztetem. 229

Nyilvános kölcsönkönyvtáramban, melyben magyar, német és francia nyelvű szépirodalmi művek igen nagy választékban vannak raktáron Olvasási díj havonként 1 korona kötetenként 8 fillár.

Krispin József

ARAD,

Deák Ferencz-utca 28 sz.

Telefon szám 25.

Értesítés

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy **Aradon, Salacz-utca 3. sz. a.** egy a mai kor igényeinek mindenben megfelelő

vésnöki műtermet

nyitottam.

Raktáron tartok:

réz-, ruggyanta-bélyegzőket, számozó gépeket, keletbelyegzőket, dombornyomó sajtókat, sablonokat és mindenféle bélyegző-festéket (Durabell-festék minden színben.)

Készítek:

monogramokat, cimereket, egyleti és sport-jelvényeket zászló-szegeket, irás vesést és minden e szakmába vágó munkát 11.

jutányos árak mellett.

Tisztelettel

Schubauer J.

vésnök.

Legfinomabb francia

Illatszerek és**Illatszertásk**

ajándékozásra különösen alkalmas.

Vojtek és Weisz

drogueria és parfümeria nagykereskedés

ARADON.

STOLCZ J.

aranyműves műhelye
készít mindennemű arany, ezüst,
drágakő és műtővén munká-
kat.

Régi ékszerek átalakítását,
valamint
minden javításokat

Ugy házi eszközök, valamint diaz-
magyar és antik ékszerek kiegészítését és javítását, tűzi aranyo-
sás és ezüstösítés mellett
elvégezek.

Stolcz J.

aranyműves 665
Arad, Weitzer János-utca 2.,
Minorita-palota.

242 TELEFON 242

Villanycsengő

javításokat

Villanyvilágítási

bevezetések szaksze-
rűen eszközöl 2843

Kalmár József

Arad, Salacz-utca 2.

Seiler Bertalan

paszományos és gombkötő üzlete
Arad, Weitzer János-u. 13. sz.

Zsinor,
gomb,
bojtok

és rojtok
állandóan raktáron tartalmak.

Gyermek ágyhálók

bármely színben, pontosan, méret
szerint készíttetnek. — Minden e
szakba vágó munkát a leggyor-
sabbán készít. 682

Telefon szám 337.

Viola virágcsarnok

Aradon, Minorita-palota.

Igen tisztelt vevőink arról lesznek érte-
sítve, hogy

Scherbag J. utóda

virágkereskedése beszüntetve lett és

VIOLA virágcsarnok

néven tovább folytatva lesz.

Eddigi szíves pártfogásukért köszönetet
mondunk és kérjük b. megrendelésükkel
továbbra is megtisztelni, melyeknek pon-
tos kiviteleért mindenkor kezesseget vál-
lalunk. 41

Sürgöny- vagy levélcimnek elegendő:

Viola virágcsarnok Arad

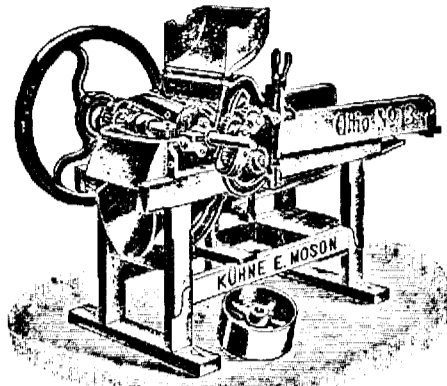
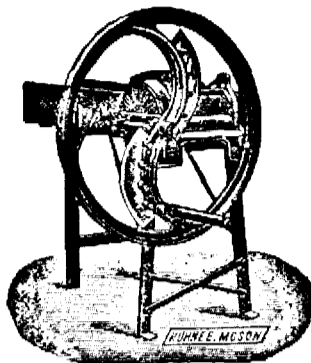
Telefon szám 601.

Kovács Soma és Társa Aradon,

Neuman-palota.

Gép, műszaki áruk, malomszerek és pincegazdászati eszközök
gyári raktára.

Mc. Cormick chicagói és Kühne E. mosoni gép-
gyárosok vezérképviselője. 1144

Tengeriszártépő, takarmányfűmesztő, szecskavágó, répavágó és
zuzó, morzsoló és daráló minden nagyságban.

Sok millió előkelő
urhölgy használja
a világhírű

Földes-féle
Margit-Cremet,

mely zsírtalan, ártalmatlan s rögtön szépit.

A Földes-féle MARGIT-CREME gyorsan és biztosan
ható ártalmatlan szer szeplők, májzajok, bőrtakák,
pattanások, kiütések s mindennemű bőrbaaj ellen.
A világ legelőkelőbb hölgyei használják és elragadtatással
beszélnek annak páratlan és csodás hatásáról. Egy tégely
elhasználása után erről mindenki meg fog győződni.

Készíti:

Földes Kelemen gyógyszerész Aradon.

Főraktár: 308

Török József gyógyszerésznél Budapesten.

Kapható a világ minden nagyobb gyógyszerésztárában.

BURZA TESTVÉREK

vas-, szerszám-, mezőgazdasági gép- és fűszerkereskedés
az „Arany kapához“ 2161

Aradon, Boros Béni-tér 1. szám.

Városi és megyei telefon szám 604.

Ajánljuk dusan felszerelt raktárkészletünket

rudvas, lemezek, öntvények, öntöttvas kály-
hák, takaréktűzhelyek, szekér- és hintótenge-
lyek, láncok, sodrony és sodronyszeggek,
asztalos-, lakatos-, kovács-, bognár- és kádár-
szerszámok, épület- és butorvasalások,
tengeri morzsolók, szecskavágók, répavágók,
zománcozott öntöttvas- és lemezedények, min-
denemű konyhaberendezési és háztartási cikkek,
korcsolyák, fegyverek, revolverek, löszerek,
tüskés sodrony és sodronyfonatokban.
Diszes karácsonyfaállványok.

Hölgyek

figyelmébe!

Angel női ruhákat, kosztümöket
a legdivatosabb kivitelben készít

Popovits Lila

női divatterme

Arad, Weitzer János-u. 2. (Minorita-palota.)

Felvételnek szabászati és raj-
zolás tanításra növendékek, vidé-
kiek teljes ellátással is. 738

Telephon szám 590.

Panker F. Viktor

mű- és építő-lakatos

Arad, Fácán-utca 6. sz.

Készít takaréktűzhelyeket, sir és folyosó
kerítések, épület vasalások, görredőnyök,
napellenzők, vas-ágyak, kerti székek, pa-
dok, asztalok tömör vasból, valamint mind
a szakmába vágó munkák a legolcsóbb
árak mellett.

Épület szárítására vaskosarak kaphatók.

Vidéki megrendelések pontosan és gyorsan
eszközöltetnek. 1151

Nagy választék sirkertés mintákból ter-
mészetes nagyságban. — A minták meg-
tekinthetők a műhelytelepen.

**Pék vagy más műhely-
nek, nyomdának, esetleg**

170 raktárnak

azonnal kiadó

egy nagy világos és száraz, víz-
vezetékekkel, gázvezetékekkel és clo-
settel ellátott tágas

souterrain helyiség

a Weitzer János-utca 11. szám
alatti Paikert-házban a főpostá-
val szemben. Bővebbet a ház-
mestereél Kosminsky Lipót
könyvkötőnél vagy Kohn József
bádogosnál.

Kérném a cégre figyelni!

Van szerencsém a nagyérdemű kö-
zönség szives figyelmét felhívni az izrae-
lita-templom sarkán levő új és használt
butor-raktáramra. Továbbá

veszek

a legmagasabb árban uraságoktól hasz-
nált férfi ruhákat, szörme és uta-
zó bundákat, használt háló és
ebédlő, valamint konyha-butorokat,
Wertheim csapát, jégezekrényt,
lőszerszámot, uyerget, bolti áll-
ványokat, ócska vasat, rezt, ól-
mot és mindenféle fémtárgyakat, ré-
giségeket, bármily nagy és kicsiny
mennyiségben.

Ugyisint az itt felsorolt tárgyakat
raktáromon tartom s azokat a legolcsóbb
napi árak mellett

árusítom.

Kívánatra levélbeli meghívásra
házhöz rögtön kimegyek.
Szabóság és kész férfi-ruha üzletem
Asztalos Sándor-utca, Grabner ház.
Butor-raktáram Árpád-tér 5. sz.,
az izraelita templom sarkán.

Tisztelettel 700

Herzfeld Gyula.

Szőlőtulajdonosok figyelmébe!

Van szerencsém a nagyérdemű szőlőtulajdonosoknak ajánlani saját telepemea készült

40.000 drb. zöldoltványt

Riparia-Portalis alanyon oltva.

300.000 db tölgyeszőlő

karót 7' I. rendű

megvételre ajánlani.

Továbbá: 12 drb. 35—40 hektoliteres hordó, részben 2 évig voltak használatban. Az ár és fizetési feltételek megtudhatók

Martics István

szőlőbirtokosnál Magyarádon. 3048

A huszadik század

ÉPÍTŐ-ANYAG-a

a cementhomok, cementkavics, cementbánya, törmelék tégla, cserép, üregtömbépítési, kő, homok és kavics mint

HOLT TŐKE

hever sok helyen értékesítés nélkül, holott egyszerű gépekkel könnyű szerrel

PÉNZZÉ TEHETŐ.

Kérjen ingyen és bérmentve prospektust és mintákat tégla, üregtömb és tetőcserepet és küldjön bérmentve 20 kilogrammot a nyers anyagból (homok v. kavics) költségmentes próbagyártáshoz. 3011

Falitégla előállítási költség 1000 drb. ... K. 20.—
Hornyolt cserép előállítási költség 1000 drb. ... K. 42.—
Üregtömb 1000 téglába átszámítva ... K. 17.—

BÜSCHITZ MÓR Komárom,

STIUBE HENRIK WEIDA

szaképgyár vezérképviselője.

Képviselő keresztetik.

Tessék üzletemet felkeresni, meg fog győződni arról, hogy ruhaszövet szükségletét nálam

 kitűnően veheti meg.

Szörme boák 3 kor., 4.50 kor. és egészen nagy 7 korona.

Igen szép szörme-karmantyuk (muffok) 8-50 kor. darabja. **Jó meleg keztyűk 25 krajcár párja**, minden színben. Maradékok blousoknak 1 kor., 1-50 kor. 2 kor. és 3 kor. darabja. Berliner sálók 95 krtól feljebb minden árban.

Kézpénz vásárlásnál 5% pénztári engedményt nyújtok!

Kirakataim megtekintését mindenkinek ajánlom, mielőtt szükségletét beszerezné; meggyőződik, miszerint áram minden versenyt kizárnak.

Szolid, figyelmes és pontos kiszolgálásról előre is biztosítom vevőimet. Számos támogatást kér

12

Kiváló tisztelettel

HOFFMANN SÁNDOR

Arad, színház-épület.

Telefon szám 10.

Telefon szám 10.

Szőlőoltványok.

Fajtisza riparia porta is alanyon oltott, elsőrendű, duggyökérzetű bor- és csemegefajú 2690

fás-oltványokat

bármely mennyiségben szállít

HÁMORY GAZDASÁG

szőlőoltvány-telepe Arad.

Bővebb felvilágosítással és árajánlással szívesen szolgál

Deák Ferenc-utca 3. szám alatt.

Telefon 229.

BUDAI KIRÁLY KESERŰVIZ

elsőrangú hashajtó!
Kapható minden fűszerkereskedésben. Rendeléseknek eleget tesz az **Erzsébet-sósfürdő forrása**
Budapest—Kelenföld. Telefon 40—84.

3982

Női bajok, aranyér, köszvény,
alhasi bántalmak, árt. vérbőség, májbajok és tulságos elhízás ellen páratlan hatással bír otthoni használatra az

Erzsébet-só,

mely 1 kg. dobozokban kapható drognériákban, gyógytárakban és nagyobb fűszerkereskedésekben. — Védjegy rendeléseknek pontosan eleget tesz az **Erzsébet-sósfürdő igazgatósága**
Budapest—Kelenföld. Telefon 40—84.

408 6—1907. sz.

Hirdetmény.

Arad szab. kir. város vámszedésére vonatkozó engedély okiratának „Függelékét” a nagyméltóságú m. kir. kereskedelemügyi Ministernek 104863—1907. sz. a. kelt rendeleténél fogva ezennel a következőkben tesszük közzé:

H. Függelék.

Az Arad szab. kir. város részére kövezet vámszedési jog gyakorolhatására nézve az 1894. évi július hó 14-én 49155. sz. a kelt kereskedelemügyi miniszteri rendelettel kiadott engedély okirathoz, illetve az 1900. évi október hó 23-án 72346. szám alatt kelt kereskedelemügyi miniszteri rendelet kapcsán kiadott „Függelék”-hez:

A belügyminiszter ural gyet-értőleg megengedem Arad szab. kir. város közönségének, hogy az általa a fentebbi Engedélyokirat illetve a fennebbi „Függelék” alapján gyakorolt kövezetvámszedési jogot a „Függelék” érvényességi időtartamának lejáratát követő naptól, azaz 1907. évi január hó 1-től számítandó hat éven át, tehát bezárólag 1912. évi december hó 31 ig, az említett Engedélyokirat-ban és „Függelék”-ben megállapított feltételek szigorú betartása mellett és az ugyanazokban megállapított vámszabályzat a alkalmazásával gyakorolhassa.

Budapest, 1907. évi december hó 23-án. A miniszter helyett Sztéryenyi s. k. államtitkár, P. H.

A városi tanács.

NIGRIN legjobb **cipőtisztítószer**

mely a legpompásabb fényt adja és a bőrt tartóssá teszi. **Nigrin** egészségi szempontból melegen ajánlható, mert **Nigrin** folytonos használatnál is a bőrt légmentesen el nem zárja, úgy hogy a láb kipárolgását nem akadályozza.

St. Fernolendt, csász. és kir. udvari szállító **BÉCS.**
Mindenütt kapható. 6004

BRAUN EDE tűzifaraktára.

Ajánlja a n. é. közönségnek

Tűzifa első osztályu bükk hasáb
" " " cser hasáb
" " " bükk dorong
" " " tölgy dorong

valamint vagon számra is kaphatók.

Tisztelettel
BRAUN EDE.

2699

Alapított 1860. **MÜNZEL** Állami távbeszélő 213.

Elsőrendű fehérnemű és kalap üzlete Arad.
A os. és kir. 33. gyalogezred tisztikarának szállítója.

Farsangi szezonra!
Előnyös fehérnemű árjegyzék:

1 drb. **B.** minőségű damast ing redős mell **Kor. 3.40**
1 drb. **C.** minőségű damast ing redős mell **Kor. 4.40**
1 drb. **D.** minőségű damast vagy picce redős mell **Kor. 4.80**

Legdivatosabb gallérok és kézelők.
Legelegánsabb fehér nyakkendők. Legjobb minőségű keztük.
Lackcipőket raktáramon tartok, valamint mérték után készítek. 171

A fővárosi minfa szerinti kirakataim megtekintését kérem.
Állami tisztviselők szállítója.

Eladó ház.

Nagylakon a városháza közelében, a legélénkebb utcában, kettős lakással épült, üzlethelyiség vagy irodai célra kiválóan alkalmas

házam örök áron eladó.

Ügynökök kizáratnak.

Tulajdonos: **Petrovics György,**
Nagylak.

168

725—1907. vhtó szám.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy az aradi kir. törvényszéknek 1907. évi 18314. számú végzése következtében Dr. Glück Géza ügyvéd által képviselt Czápos Vazulné javára, Czápos Vazul ellen 10 kor. s jár. erejéig 1907. évi november 16-án foganatósított kielégítési végrehajtás útján le- és felül foglalt és 760 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, sertések, kocsni nyilvános árverésen eladatnak

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíróóság 1907. évi V. 450. számú végzése folytán 10 kor. tőkekövetelés és eddig összesen 88 korona 80 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig, Székudvaron leendő megtartására 1908. évi január 16-ik napjának 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 102. §. értelmében ezek javára is elrendel-
tetik.

Kelt Kisjenőn, 1907. évi december hó 22. napján.

Balassa,
1987. s. kir. bír. végrehajtó.

717—1907 végreh. sz.

Arverési hirdetmény.

Alulírott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a temesvári kir. törvényszéknek 1907. évi 24536 számú végzése következtében Dr. Glück Géza ügyvéd által képviselt Neumann József javára, Csálki Tódor ellen 844 kor. 70 fill. s jár. erejéig 1907. évi november hó 14-én foganatósított kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1040 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: lovak, tehének, kocsni, sertések, stb. nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a kisjenői kir. járásbíróóság 1907-ik évi V. 455/2. számú végzése folytán 844 kor. 70 fill. tőkekövetelés és eddig összesen 156 kor. 95 fillérben bíróilag már megállapított költségek erejéig Erdőhegyen leendő megtartására 1908. évi január hó 21-ik napjának délutáni 1/3 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-ai értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, szükség esetén becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. évi LX. t.-c. 120. §. értelmében ezek javára is elrendel-
tetik.

Kelt Kisjenőn, 1907. évi december hó 23. napján.

Balassa,
196 kir. bír. végrehajtó.

APRO HIRDETESEK.

AKI

eladni kíván

bort, söngörát, bort, gyümölcsöt, sárcsát,	üzletet, műhelyt, lakást stb.; vagy
--	--

AKI

bérbeadni kíván

birtokot, házat, vadászterü- letet,	halászatot, telket, kocsit, lovat,
--	---

AKINEK

ismeretség híján

házasújszra, nevelőre, üzletvezetőre, könyvelőre, segédre, lepkásra, gazdatisztra, kulcsárra, vinczellőre, kertészre,	kulcsárra, gazdasszonyra, szakácsnőre, szobaleányra házi- vagy frodaszolgára, pénzbeszedőre házmesterre, stb.-re van szüksége.
--	---

AKI

mindeneket vétel vagy bérbevitel cél-
jából keresi;

AKI

valamely állást betölteni kíván: legújab-
ban értekezett, ha az

„ARADI KÖZLÖNY“

kis hirdetési

rovatot használja.

Fiatal magányos urnőnél

kellemes otthon keres rövid idő-
óta itt tartozkodó hivatalnok. Le-
veleket „Kellemes“ alatt kiadóhi-
vatal továbbít. 227

Pony kocsi

veszek könnyű pony kocsit lehet
paraszt kocsi alakú is, ugyanott
eladó egy méhes teljes felszerelés-
sel országos méretű kaptárokkal.
Czím a kiadóhivatalban. 94

Eladó ház

Uj Szt.-Annán, a legforgalmasabb
helyen a főúton, üzlet és kávéház-
nak alkalmas., újonnan épült ház,
kedvező feltételek mellett eladó.
Cím a kiadóhivatalban. 3049

Rongált dobozu levélpapírokat

minden elfogadható árban kiáru-
sít **Ingusz I. és Fia** könyv-
kereskedése Arad. 201

2 középiskolát,

vagy polgárit végzett intelligens,
jó modoru, jó házból való fiu
Weinberger Ferenc ékszerésznél fize-
téssel tanulólul felvétetik.

Önálló szerkezeti iakatos

előmunkások, kik a waggon és kis
vasutikocsik gyártását tökéletesen
értik, azonnal felvétetnek. Levelek
a kereseti igények megjelölésével
„Waggon“ jeligére, Blockner hir-
dető-irodájába, Budapest, IV. Sütő-
utca 6. intézendők. 5961

Korcsolya partnert

keres intelligens, izr. urileány, ki-
nek visszavonult élete folytán ös-
merettsége nincs, intelligens, izr.
uriembert. Levelek a kiadóba ké-
retnek. „Kellemes szórakozás“ je-
ligére. 197

Különbejáratu szobát

(kapualól) keresek. Levelek ki-
adóba „Diskrét fészek“ jeligére csü-
törtökig. 330

Fraszthosszu puhafaléc

mindenféle tüzelésnek alkalmas,
olcsón kapható Batthyány-utca 23.
a házmesternél. 195

Segédjegyző

azonnali belépéssel állandó alkal-
mazást keres. Cím D. L. segéd-
jegyző Borosjenő 225

Napi öt kió

édes théa vaj, teljesen gümőkör
mentes tehenészetemből, évi kö-
tésre eladá. Pósta Seprős. Telefon
6. Kraloványky Kálmán 223

Jó karban lévő

kisebb pénzszekrény megvételre
kerestetik.

Intelligens

özv. urinőnél jó házi koszt kapható.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

Rongált dobozu

levélpapírokat minden elfogadható
árban árusítok ki. **Kerpel Izaó**
könyv-, zenemű- és papirkereske-
dése, Arad. 212

Használt de jó karban lévő

írásztalok megvételre kerestetnek.
Cím a kiadóban.

Eladó egy magán lakásu

uj ház 2 szobával. Cím a kiadóba.
226

Szarvas-utca 3 szám

alatt levő ház eladó. Bővebbet
ott.

Szilvafőzéshez (lekvár)

szükséges 80 drb. hordó és hozzá-
való 4 drb. cinüst eladó. Cím a ki-
adóban.

212

Könyvkötészetünkben

egy ügyes fiu

tanulónak

fizetéssel

felvétetik.

Bővebbet a kiadóhivatalban

Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság.

Meghívás!

Az „Aradi Polgári Takarékpénztár Részvénytársaság“

t. részvényeseit

a folyó évi január hó 26-án délelőtt 10 órakor az intézet helyiségében (Andrássy-
tér 21. szám I. emelet) tartandó

rendes évi közgyűlésre

ezennel tisztelettel meghívjuk.

Tárgysorozat:

1. A közgyűlési jegyzőkönyv hitelesítésére két részvényes kiküldése.
2. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése, az 1907. évi számadások megvizsgálása, a mérleg megállapítás, valamint a tiszta nyereség felosztása és a felmentvények megadása iránti határozathozatal.
3. Az elnök, az igazgatóság, a felügyelő-bizottság és a bíráló-választmány megválasztása három évre.
4. A felügyelő-bizottság tiszteletdíjának meghatározása három évre, az alapszabályok 59. §-a értelmében.

Azon t. részvényesek, kik a közgyűlésen résztvenni óhajtanak, felkéretnek, hogy az alapszabályok 19. §-a értelmében részvényeiket folyó évi január hó 23-ig az intézet pénztáránál térítmény ellenében letéteményezni sziveskedjenek.

A felügyelő-bizottság által felülvizsgált mérleg az intézet helyiségében a közgyűlés előtt 8 nappal a t. részvényesek által megtekinthető, illetve az a t. részvényesek rendelkezésére bocsájtatik.

Arad, 1908. évi január hó 5-én.

211

Az igazgatóság.